Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXIII., št. 123 — Ljubljana, nedelja 30. maja 1943-XXI — Cena cent. 80

Uprava: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lir 12.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljkom Jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

I porti di Susa e di Bona bombardati

Gli impianti dei due porti efficacemente colpiti — 15 velivoli nemici abbattuti durante le incursioni

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 29 maggio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1099:

Formazioni aeree dell'Asse hanno bombardato i porti di Susa e di Bona colpendone efficacemente gli impianti.

Livorno, Foggia, la zona di Lucera e località della Sicilia sono state attaccate dalla aviazione nemica con lancio di bombe ed azioni di mitragliamento; rilevanti i danni ad edifici pubblici e fabbricati civili, con numerose vittime, in Livorno; meno sensibili le perdite ed i danni negli altri centri abitati.

In tali incursioni 15 apparecchi avversari risultano abbattuti: 4 dalla nostra caccia nel cielo di Livorno, 4 da quella germanica in Sicilia, 7 dalle artiglierie contraeree dei quali due a Livorno, uno su Pantelleria, uno a Porto Empedocle, 2 a Castel Vetrano e uno a Marsala.

Le vittime finora accertate tra la popolazione, per le incursioni segnalate nel bollettino odierno, ascendono a 51 morti e 349 feriti a Livorno, 6 morti e 9 feriti nei dintorni di Lucera.

Pristanišči Susa in Bona bombardirani

Naprave obeh pristanišč učinkovito zadete — 15 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 25. maja naslednje 0199. vojno poročilo:

Letalske skupine Osi so bombardirale pristanišči Susa in Bona in učinkovito zadele njihove naprave.

Livorno, Foggio, področje Lucere in kraje na Siciliji je napadlo sovražno letalstvo, ki je odvrglo bombe in obstreljevalo s strojnicami; znatna škoda na javnih zgradbah in civilnih poslopjih ter številne žrtve v Livornu, manj občutne izgube in manjša škoda v drugih krajih.

Med temi napadi je bilo sestreljenih 15 sovražnih letal; naši lovci so jih sestrelili 4 nad Livornom, nemški lovci 4 nad Sicilijo, 7 pa protiletalsko topništvo, izmed teh 2 nad Livornom, 1 nad Pantellerijo, 1 nad Porto Empedocle, 2 nad Castel Vetrano in 1 nad Marsalo.

Doslej ugotovljene žrtve med prebivalstvom zaradi napadov, ki so omenjeni v današnjem poročilu, znašajo 51 mrtvih in 349 ranjenih v Livornu, 6 mrtvih in 9 ranjenih v bližini Lucere.

Obsežno in plodno delo zavoda za kulturne odnose z inozemstvom

Rim, 28. maja. s. Pod predsedstvom ministra Polverellja, ki je predsednik zavoda, se je sestal direkcijski svet Zavoda za kulturne odnose z inozemstvom (IRCE). Navzoči so bili minister za narodno vzgojo Biggini, minister za korporacije Cianetti, podpredsednik zavoda senator Balbino Giuliano in svetniki senatorji grof N. D. Amelio, Giannini, Botrero, akademiki Italije Baglioni, Tucci, Guidi, Paribeni, nacionalni svetniki Di Marzio, Giglioli, Balella, de Cicco, Pellizzi, zastopniki zunanjega ministra Vitetti in Vidau, zastopnik ministrstva za Italijansko Afriko Eksc. Meregazzi, zastopnik ministrstva za pravosodje Eksc. Messina., zastopniki ministrstva za narodno vzgojo Giustini, Lazzari in Scardamaglia, zastopniki ministrstva za ljudsko kulturo, ministrstva za poljedelstvo in gozdove in federacije založnikov. Navzoč je bil tudi direktor zavoda dr. Luciano de Feo.

Predsednik Polverelli je omenil delo svojega prednika in izredno udejstvovanje podpredsednika in direktorja ter je obširno poročal o delovanju IRCE v zadnjih mesecih. Očrtal je delo za večje razširjenje italijanskega jezika onstran mej ter obvestil svet o številnih izdajah jezikovnih slovarjev za inozemce. Omenil je tudi delo za spoznavanje fašistične pravne misli v inozemstvu s popolno prevedbo vseh Mussolinijevih kodeksov v nemščini, španščini in francoščini. Pripravlja se 12 zvezkov, ki bodo ilustrirali politične in tehnične vidike reforme. Mnister je obvestil svet o nekaterih zbirkah, ki naj širijo italijansko misel v inozemstvu in branijo znanstveno in kulturno prvenstvo Italije, nakar je očrtal delo ustanove v urejevanju tujega tiska v Italiji in jačenju izvoza italijanskih knjig, listov in revij. Končno je omenil delo, ki je bilo opravljeno v propagandi na socialno-gospodarskem področju pod vodstvom ministra Cianetija ter sodelovanje z ministrstvom za ljudsko kulturo na področju radija in razširjevanja fotografij, člankov itd. v inozemstvu.

Po poročilu ministra Polverellija, ki je bilo sprejeto z navdušenim odobravanjem, je sledila dolga razprava. Vsem govornikom je odgovoril predsednik. Vsi svetniki so podčrtali važnost obširnega dela zavoda in delovnega programa, ki ga je začrtalo predsedništvo in izvajalo z vso vnemo v trdi vojni dobi.

Zablode anglosaške propagande

Z letalskim bombardiranjem ne bo mogoče streti odpora sil Osi

Lizbona, 29. maja. Anglosaška propaganda se je v nevtralnih državah razširila kakor še nikdar doslej. V mnogih listih zavzemajo obvestila angleških in ameriških agencij cele strani in le tu in tam se kak bolj objektiven organ trudi, da bi ohranil ravnovesje v poročanju med obema vojnima taboroma.

Tako spremlja anglosaška propagandna ofenziva letalsko ofenzivo anglosaškega letalstva z isto silovitostjo. Obe imata isti namen, namreč zbuditi vtis pri sovražniku in nevtralcih, da je vojna sedaj dospela v odločilno fazo in da velesilam Osi ne preostaja sedaj nič drugega kakor da se predajo dobri volji »združenih narodov«. Zakaj? Ne morda zato, ker naj bi bila dokazana popolna premoč v orožju teh narodov, temveč zato, ker groze v primeru, da Italija in Nemčija ne bi kapitulirali, z nadaljnjim uničevanjem njunih mest in pobijanjem njunega prebivalstva, dokler se ne bi predali. V notranjosti obeh anglosaških držav divja ista propaganda, da bi ohranila budno navdušenje javnega mnenja. Narodi angleškega jezika preživljajo sedaj eno izmed svojih kriz kolektivne upijanjenosti.

Spričo takšnega razpoloženja ni prav nič čudno, ako nočejo na primer poslušati svaril španskih listov, ki so skušali obrniti njihovo pozornost na sramoto, s katero se omadežujejo, ko vodijo tako barbarsko vojno proti starčkom, ženam in otrokom. Anglosaška javnost pa se je očitno prepričala, da je to najenostavnejši in najbolj ceneni način za dosego zmage in uživa v tem. Res je sicer, da so v londonski spodnji zbornici opozorili vlado med drugim na to, da je izguba angleških bombnikov zelo velika in da bi bilo mogoče ta letala tudi drugače uporabiti, toda vse to razmišljanje ne more prepričati javnega mnenja, da je sistem sedanje borbe, od katerega toliko pričakujejo, povsem zgrešen. Gotovo je, piše neki nevtralni poročevalec iz Londona, da se tu vedno bolj strinjajo v tem, da ti letalski napadi navzlic velikim izgubam veljajo manj kakor katerakoli druga operacija, ki bi hotela doseči isti cilj.

Izven dvoma je, da bodo izgube tistega, ki izvaja takšne napade, vedno manjše kakor stroški vdora na celino, vendar pa ni res, da bi bilo mogoče doseči cilj v isti meri. Če tega nočejo razumeti Angleži, prav dobro razumejo nevtralci. Njihovi listi objavljajo dopise iz Italije, v katerih poudarjajo, da ne bo italijanski narod nikdar popustil zaradi takšne podle in roparske oblike vojne. Nevtralni opazovalci, tako v Italiji kakor v inozemstvu, vprašujejo, kako morejo v Angliji in Ameriki drugače misliti. Več razmišljanj navaja do zaključka, da se zde utvare sovražnikov povsem nerazumljive. Oni namreč mislijo, da morajo Italijani prvi dvigniti belo zastavo, toda o Italijanih očitno slabo sodijo, predvsem zato, ker ne upoštevajo, da je v Italiji čut časti močnejši kakor v Angliji in Ameriki, na drugi strani pa nočejo razumeti, da ni noben Italijan pripravljen obsoditi sebe in svojih sinov v sužnost.

Kaj namreč zahtevajo Angleži in Američani? Brezpogojno predajo. Kaj si od nje neposredno obetajo? Zasedbo vsega polotoka, da bi ga izkoristili kot oporišče svojega napada proti Nemčiji.

Nevtralni opazovalci pa v zvezi s tem sprašujejo: Ali naj bo to pot, po kateri naj bi Italijani dosegli ustavitev vojne? Ne glede na to, da se njihova čast upira, da bi izvršili izdajstvo, ki bi bilo istočasno naperjeno proti njihovi zaveznici Nemčiji in njihovi lastni domovini ne bi s tem nič drugega dosegli, kakor da bi se avtomatsko znašli v vojni z Nemčijo, kar bi seveda vso Italijo spremenilo v eno samo bojišče, na katerem ne bi poveljevali italijanski, temveč angleški in ameriški generali. Kako moreta Roosevelt in Churchill, kako moreta njuna naroda podleči tako akutni obliki neumnosti, da smatrata to za mogoče?

Ta budalost se je mogla poroditi le iz spoznanja, da ne moreta zmagati v neposrednem spopadu z oboroženimi silami Osi in da je vojaški problem, pred katerim se je znašla washingtonska konferenca, popolnoma nerešljiv.

Gre, kakor je znano, za vprašanje, ki ga vsiljuje japonska nevarnost; ta je v tem, da bi ogražala »združene narode« med njihovim poskusom vdora na evropsko celino. Gre nadalje, kakor je izjavil Churchill, za vprašanje, ki izhaja iz pomanjkanja ladijske tonaže in iz okolnosti, da ni mogoče porazdeliti po vseh bojiščih človeških sil in vojnih potrebščin, potrebnih, da bi bili »združeni narodi« istočasno močni v Evropi in na Daljnem vzhodu. Gre nadalje za vprašanje, ki ga je izzvalo dvomljivo zadržanje Rusije, ki jo sumničijo sodelovanja z Japonsko do tolikšne mere, da je morala Moskva prav te dni zavrniti ameriško obtožbo, da je postavila ruske vremenoslovne postaje v službo Japoncev. Prav to zapleteno vprašanje je imelo za posledico, da so Angleži izgubili pamet. (Stampa Sera.)

Španska obsodba letalskih bombardiranj

Madrid, 29. maja. s. Nadaljujoč svojo kampanjo proti terorističnim letalskim bombardiranjem objavlja direktor lista »Alcazar« uvodnik, v katerem trdi, da pomeni glede na to, da gre v tej vojni za ohranitev bodisi tisočletne krščanske civilizacije ali pa za zmagoslavje komunizma v Evropi, nasprotovanje bombardiranjem isto kakor obramba kulturnega in moralnega premoženja evropskega zapada. Pisec ugotavlja, da je Stalin leta 1927 dejal, da je buržujski svet sicer izšel iz konflikta leta 1918 nedotaknjen, da se pa ne bo mogel rešiti v novi vojni, o kateri je rdeči despot računal, da bo izbruhnila 15 let nato, in so v Moskvi podvzeli vse, da jo izzovejo. Uvodnik se zaključuje z ugotovitvijo, da Španija brezpogojno obsoja letalska bombardiranja in vse, kar naj bi pripomoglo k oslabitvi evropskega zapada, ki mora ohraniti vse svoje sile, da bi se branil in uspel proti grožnji uničevalnega boljševizma.

Norveški listi o četrti obletnici jeklenega pakta

Oslo, 29. maja. s. Pod italijanskim naslovom »Vinceremo« objavlja list »Aftenposten« članek, ki podaja zgodovino, pomen in aktualnost jeklenega pakta v zvezi z nedavno četrto obletnico njegovega podpisa. List nadalje opozarja na pomen poslanic, ki so si jih ob tej priliki izmenjali Kralj in Cesar, Duce in Hitler in ki potrjujejo nezlomljivo gotovost v zmago.

Stalinov odgovor na Rooseveltove vabe

Lizbona, 29. maja. Kakor znano, je Stalin izročil Daviesu, Rooseveltovemu osebnemu odposlancu v Moskvi, odgovor na pismo ameriškega predsednika. Razgovora se je udeležil tudi ljudski komisar za zunanje zadeve Molotov. Davies je včeraj zjutraj zapustil Moskvo z letalom.

Nekatere ameriške agencije menijo, da vsebuje Stalinovo pismo odgovor na vabilo za sestanek v troje, toda običajno dobro informirani nevtralni viri sodijo, da je treba za sedaj izključiti, da bi Stalin hotel zapustiti Sovjetsko zvezo. Izražajo tudi mnenje, da Stalin nikakor ni pripravljen sprejeti Roosevelta v Kremlju, niti ne samega, niti ne v družbi s Churchillom. Po istih virih bo za sedaj vse ostalo pri izmenjavi poslanic. Ker je razpust Kominterne samo protidajatev za gotove ameriške ponudbe, bi moral sedaj kongres dati poroštvo za Rooseveltove obveznosti.

Stalin je v napeti igri, ki se sedaj razvija med zavezniki, poteptal kominternsko karto le, v kolikor je imel v rokah formalna jamstva predsednika Roosevelta, ki so za sedaj še tajna, ki pa so vsekakor obvezna, in zahteva zato, naj se Amerika teh obljub drži. Tisti, ki izključujejo, da bi se Stalin hotel oddaljiti iz Kremlja, pripominjajo v zvezi s tem, da opažajo v sovjetskih krogih naraščajočo nervozo, ki jo v ostalem odkrivajo tudi ponovni pozivi k odporu, naslovljeni na rdečo vojsko po listih »Pravda«, »Izvestja« in »Rdeča zvezda«. (Stampa Sera.)

Novo odkritje v Katynu

Berlin, 29. maja. s. Med 3000 trupli, ki so jih izkopali v 7 odprtih grobnicah v gozdu pri Katynu do 23. maja t. l., so tudi ostanki znanega poljskega zdravnika Viktorja Kaličinskega, ki je bil dolgo let osebni zdravnik maršala Pilsudskega. Po tem, kar so našli pri njem, je bilo mogoče ugotoviti, da je bil 2. decembra 1939 odpeljan v koncentracijsko taborišče v Starobjelsku in od tam prepeljan v začetku l. 1940. v Kozjelsk.

Premestitev poljskih čet iz Irana v Irak

Carigrad, 29. maja. s. Iz Teherana se doznava, da so sovjetske oblasti zaprosile britanske oblasti, naj bi se oddelki poljskih čet, ki so še v Iranu, čimprej odpeljali v Irak. V raznih iranskih krogih izražajo mnenje, da so boljševiki to zahtevali v strahu, da bi protiboljševiška čustva teh poljskih čet, ki so se vrnile iz Rusije, ne motila propagande, ki jo boljševiki s posebno vnemo vodijo v Iranu.

Ameriški načrt za gospodarsko zasužnjenje sveta

Buenos Aires, 28. maja. s. Ameriški listi silovito napadajo prehranjevalno konferenco v Hot Springsu in zlasti načrt Angležev za bodočo kontrolo in razdeljevanje pridelkov. Značilen je komentar lista »New York Journal«, ki piše, da je načrt poizkus, da bi se svet gospodarsko podvrgel izkoriščevalcem, ki so predlagali ustanovitev mednarodne banke.

Ameriške spekulacije na Bližnjem vzhodu

Ankara, 29. maja. s. Po vesteh z Bližnjega vzhoda so v tamkajšnjih britanskih krogih kaj malo ugodno sprejeli izjave, ki jih je v Bejrutu podal predstavnik Zedinjenih držav v Levantu in po katerih bi washingtonska vlada dala popolno jamstvo za neodvisnost Sirije in Libanona po vojni. V britanskih krogih ugotavljajo, da pomenijo te izjave nov dokaz o nameri Zedinjenih držav, da bi si pridobile simpatije narodov na Bližnjem vzhodu v škodo angleškega prestiža in da bi potem razširile svoj vpliv tudi na države tega področja. Ta britanska zaskrbljenost je razvidna tudi iz dejstva, da je angleški zastopnik na Bližnjem vzhodu, general Rjaern, večkrat govoril Arabcem in v svojih govorih zlasti poudarjal tako imenovane stare tradicije angleško-arabskega prijateljstva.

Plačajte zaostalo naročnino!

Ponovno odbiti sovjetski napadi ob Kubanu

45 sovjetskih letal sestreljenih — Tudi napad sovražnika pri Lisičansku je bil odbit

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti kubanskega predmostja se je tudi včeraj izjalovilo več sovjetskih napadov, podprtih z oklopnimi vozovi in močnimi letalskimi silami, ob nezlomljivem odporu naših čet, ki so jih v obrambni bitki odlično podpirali močni oddelki letalstva. Sovražnik je imel hude izgube ljudi, materijala in oklopnih voz.

Oddelki lovskih letal so sestrelili samo na jugu vzhodne fronte pri 3 lastnih izgubah 45 sovjetskih letal. Pri teh uspehih so bili slovaški lovci udeleženi z 10 zmagami v zraku.

Močan krajevni napad sovražnika severno od Lisičanska je bil krvavo odbit.

Bojna letala so preteklo noč z bombami obmetavala pristaniško področje v Boni.

V jutranjih urah 29. maja je prišlo na morju pred Dunkergueom do bitke med nemškimi zaščitnimi oboroženimi silami in skupino angleških brzih čolnov. Med bitko, ki je potekala iz najbližje razdalje, sta bila dva sovražna brza čolna potopljena, več drugih pa poškodovanih. Oddelek naših oboroženih enot se je do zadnjega vrnil v svoje oporišče.

Priprave za velike spopade poleti

Berlin, 29. maja. Ob koncu maja smo že, toda vzhodno bojišče se še ni prebudilo. Za sedaj je mogoče beležiti le majhne krajevne akcije, manjše spopade, izvidniško delovanje na obeh straneh in letalska bombardiranja na glavna pota oskrbovalnih kolon. Tu in tam se zdi, kakor da se že kažejo znaki obnove operacij ali pa, da se ta ali oni izmed obeh nasprotnikov pripravlja za velik napad, toda to so le kratkotrajne zadeve; v nekaj dneh ali celo v nekaj urah je že zopet vse normalno, vse se že zopet spremeni v počasno curljanje pozicijske vojne. Niti mesec dni nas ne loči več od poletja, toda nihče še ne more napovedovati, kaj se bo letos zgodilo na vzhodnem bojišču.

Očitno je, da se prav tako Nemci kakor Rusi zavedajo pomena karte v igri in da skušajo kolikor mogoče spretno prikriti svoje namere, dočim se na vse načine trudijo, da bi ugotovili namene sovražnika. Seveda uspevajo v tem pogledu le delno, kajti oko izvidniškega letalstva sega daleč in nekaj vselej odkrije. Tako beležijo na tej in oni strani zbiranja čet in topništva v tem ali onem odseku, ne da bi seveda mogli zanesljivo ugotoviti, ali gre za obrambna premikanja, izvršena zato, da bi parirala morebitne sovražne sunke, ali ofenzivna, ki bi napovedovala začetek obsežne in močne akcije.

Vsekakor pa moramo zabeležiti naraščajoče nemško delovanje proti bližnjemu in oddaljenejšemu ruskemu zaledju. Lahko bi rekli, da so se nemški letalci specializirali v zasledovanju sovražnih vlakov in v prekinjevanju železniških prog z večjim prometom. S strojnicami in drugim orožjem na krovu napadajo železniške konvoje, zažigajo vozove in poganjajo v zrak lokomotive, dočim uničujejo z bombami dolge odseke tračnic in naprave na postajah.

Negotovost sedanjega položaja dopušča seveda najrazličnejše domneve. Med drugimi tudi domnevajo o veliki sovjetski ofenzivi, ki naj bi se sprožila še to poletje, kajti ni res, da Rusi napadajo samo pozimi in da se poleti omejujejo na zavračanje nemške pobude. To se je sicer zgodilo l. 1941. iz razlogov višje sile, že lani pa se ni ponovilo. Pred dvanajstimi meseci je maršal Timošenko začel prav v istem času svoj veliki napad proti Harkovu, ki naj bi nasprotniku odvzel pobudo in strl njegove ofenzivne načrte. Operacija ni dosegla svojega strateškega namena, vendar pa ni ostala brez vpliva na potek poletnih dogodkov, ker je odložila začetek poletnih operacij in prisilila nemško vrhovno poveljništvo, da je vrglo v prvo bojno črto del svojih rezerv, ki bi bile sicer uporabljene šele kasneje.

Pa to še ni vse. Tudi med samim potekom nemške ofenzive in ko so čete Osi napredovale proti Kavkazu in Stalingradu, so Rusi v iskanju slepil napadli na več mestih bojišča. Ti napadi so bili množični in zelo trdovratni in so se osredotočili predvsem na dva odseka ogromne razvrstitve, ko je prišlo do bitke pri Voronežu in Rževu.

Ni torej res, da bi Rusi začenjali svoje ofenzive samo pozimi, res pa je, da so bili doslej kronani njihovi napori z uspehi samo v slabem letnem času, dočim je bila poleti sleherna njihova akcija neplodna in se je vselej končala z zelo velikimi izgubami (1200 tankov je bilo na primer v enem samem mesecu uničenih na področju pri Voronežu, 2000 pa manj kot v petih tednih v odseku pri Rževu). Isto velja v obratnem smislu tudi za Nemce, ki so sicer začeli svoje ofenzive vselej le poleti, a so tudi v zimskem času pripravili nekaj ustavljalnih bitk, ki so bile prave protiofenzive.

Izkušnje iz preteklih bojev nam torej ne morejo pomagati pri klinični diagnozi strategije. Vselej se znajdemo samo na področju domnev ali gole teorije. Ena izmed najbolj pogostih domnev zadnjega časa (prav za prav domneva, ki se pojavlja že od februarja dalje) pa je, da nameravajo Rusi napasti na področju pri Petrogradu in Volhovu, ne le zato, da bi za vselej osvobodili bivšo rusko prestolnico iz klešč, ki jo bolj ali manj neprodušno stiskajo, temveč tudi zato, da bi si naposled odprli pot proti severni Evropi, pot, ki se je je SSSR hotela polastiti že tedaj, ko je začela vojno s Finsko pozimi leta 1939. in ko je priključila tri baltiške države. Morebitna pojava ruskih čet v Finskem zalivu in morda tudi še bolj na jugu bi imela za posledico ločitev finskega in norveškega bojišča od pravega vzhodnega bojišča.

Ni torej mogoče izključiti domneve, da ta načrt ne zapeljuje sovjetskega vrhovnega poveljništva, v nemških krogih pa izjavljajo, da bi poizkus najbrže ne uspel, ker je obrambna razvrstitev zelo trdna. Res je sicer, da se je Rusom v marcu posrečilo odpreti vzdolž Ladoškega jezera koridor, širok kakih 12 km, in da so tako zopet dobili zvezo s Petrogradom, toda to presekanje obroča je bilo bolj teoretično kakor dejansko, kajti koridor vodi čez močvirnato ozemlje, ki je razen tega povsod izpostavljeno obstreljevanju nemškega topništva. Vsekakor so nemške postojanke povsod zelo trdne in za njimi je rezerv v izobilju.

To velja v ostalem tudi za vse ostale odseke bojišča. Spomladi se je nemška vojska okrepila z ogromno množico novih kontingentov in novim orožjem, med katerim je treba omeniti predvsem tank »Tiger«, ki ga sedaj nemške tvornice izdelujejo že v serijah. Morala je odlična in zaupanje vodnikov popolno. Naj bo to poletje naloga teh čet kakršna koli, lahko smo prepričani, da jo bodo izpolnili v najboljših okoliščinah. (Corriere della Sera.)

Srditi boji ob Kubanu

Berlin, 29. maja. s. Poročila z vzhodnega bojišča potrjujejo, da se nadaljujejo srditi obrambni boji vzdolž vsega kubanskega mostišča, kjer so sovjetske čete v zadnjih 48 urah prešle v močen napad in brez varčevanja uporabile vse, kar je medtem sovjetsko poveljništvo moglo zbrati ljudi in vojnih potrebščin. Izgube sovražnika so občutne. Nemško letalstvo nastopa neprestano v močnih skupinah, zlasti proti prometnim zvezam in zbirališčem sovražnih motornih vozil in čet, obenem pa tudi podpira boje nemške pehote. Samo v zadnjih dveh dneh, kakor se doznava iz vojaškega vira, je sovražnik izgubil 50 napadalnih tankov in skoraj 100 letal.

Stockholm, 29. maja. s. Šele včeraj zjutraj so uradna poročila in vesti iz Moskve objavila, da so Rusi z znatnimi silami začeli ofenzivo na kubanskem mostišču, zlasti na področju Novorosijska. Uradna poročila in druge vesti ne objavljajo nikakih podrobnosti in niti ne omenjajo kakega delnega napredovanja sovjetskih oboroženih sil.

Trdovratnost vrhovnega boljševiškega poveljništva, ki jo kaže v naporih, da bi izločilo nevarno oporišče (že nekaj mesecev sem se v odmorih ponavljajo napadi), dokazuje, da bi hoteli v Moskvi, preden bi začeli široko zasnovano ofenzivo na drugih točkah bojišča, preprečiti nevarnost obkolitve svojih sil v južnem odseku.

Na vseh ostalih točkah dolgega bojišča ni nobenega novega dogodka, opaža pa se, da čimdalje bolj narašča nervoza sovjetskih čet, in vsi znaki kažejo, da so pomembne akcije pred vrati. V Rusiji se je, skratka, začela v podnebnem pogledu ugodnejša doba za razvoj obsežnih vojaških operacij. (Stampa Sera.)

Ogromni uspehi legije „Condor“

Berlin, 29. maja. s. Znamenita nemška legija »Condor«, ki se je odlikovala v španski državljanski vojni, v kampanji na Poljskem in v Franciji, v teku vojaških operacij nad Anglijo in v bitkah na vzhodnem bojišču, je te dni zabeležila svoj 3000. polet nad sovražnika. Med vsemi temi operacijami je nemška skupina uničila ali poškodovala samo na vzhodnem bojišču nad 5000 sovražnih motornih vozil, 899 raznih prevoznih vozil, 219 tankov, 378 letal in 9 oklopnih vlakov. Razen tega se je ta legija udeležila ofenzivnih operacij proti 64 letališčem, 43 železniškim napravam in 189 sovražnim oskrbovalnim središčem. Eskadre legije »Condor« so se končno udeležile bombardiranj 1623 krajev, 1117 zbirališč čet in tankov in so skupno uničile 116 sovražnih topniških postojank.

Velik uspeh slovaških letalcev

Berlin, 28. maja. s. Iz pristojnega vira se doznava, da so slovaška letala, ki operirajo na vzhodni fronti, uničila v zadnjih treh mesecih 54 sovjetskih letal.

Zadnja pot dr. Alberta Kramerja

Ljubljana, 29. maja

Ljubljana je bila pri pogrebu dr. Alberta Kramerja zastopana po pripadnikih vseh svojih slojev in predstavnikih vsega javnega življenja. Nebo je naklonilo sonca, priro'a cvetja, ljudje pietetno spoštovanje — in tako je bilo slovo dr. Alberta Kramerja v svoji otožni prisrčnosti zares mogočno in krasno. Delovni petek se je izpremenil v velik žalni praznik.

Mnogi so prihajali peš na žale, mnogi s tramvaji. Uprava Maloželezniške družbe je stavila v promet primerno število rezervnih voz, ki pa so bili tudi vsi gosto zasedeni. Še so ljudje prinašali šopke in skozi kapelico je polno uro pred pričetkom žalne svečanosti romala neprekinjena procesija kropilcev, ki so obenem izražali sožalje družini, zbrani pred kapelico. Na prostornem dvorišču pred mrliško vežico je naraščala množica, ki je po pestrosti nudila izredno družabno sliko. Zastopane so bile naše kulturne, gospodarske in socialne ustanove, vsi akademiki, gospodarski in drugi poklici in zlasti tudi naše ženstvo.

Zbrali so se pripadniki vseh slojev in stanov

O nedeljenem spoštovanju, ki ga je hotela Ljubljana izkazati svojemu velikemu sinu, je pač zgovorno pričala navzočnost predstavnikov brez razlike svetovnonazorskega prepričanja. Zasluženo pozornost in zadoščenje je zbudila navzočnost g. knezoškofa dr Gregorija Rožmana, ki je prišel k pogrebu v spremstvu svojega tajnika. Pa tudi sicer je bila duhovščina zastopana po nekaterih vidnih svečenikih, ki jih pozna naša široka javnost, da omenimo samo zlatomašnika Šegulo in župnika Arnejca, medtem ko je pravoslavno cerkveno občino zastopal prota Bogdan Matkovič s predsednikom prof. dr. Jurkovičem.

Zelo častno je bila zastopana naša Alma mater. Rektor dr. Kos je prišel v spremstvu vseučiliškega profesorja in bivšega ministra dr. Gosarja; nadalje so bili zbravseučiliški profesorji dr. Melik, dr. Kelemina, dr. Plemelj, dr. Bilimovič, dr. Munda, dr. Sajovic, dr. Niko Zupanič, docent dr. Bajič.

Nadvse številna je bila udeležba naših pravnikov. Predsednik našega najvišjega sodišča Anton Lajovic in sodnik istega sodišča dr. Alojzij Gradnik sta predstavljala sile naše umetniške tvornosti. Nadalje so bili v sprevodu vrh. drž. tožilec dr. Stuhec, preds. apelacijsk. sodišča dr. Golia, višji državni tožilec dr. Kravina, starešina okrajnega sodišča dr. Orožen, državni tožilec Lavrenčak, mnogi sodniki in drž. tožilci, predstavnik advokatske zbornice dr. Krivic in predsednik notarske zbornice dr. Kuhar so bili v sprevodu, za njimi pa mnogi drugi odvetniki in notarji med njimi dr. Urbanc, dr. Fettich, dr. Ravnihar, dr. Stanko Lapajne, dr. Spiller-Muys, dr. Fran Novak, dr. Ivo Benkovič, dr. Švigelj, dr. Albin Šmajd, dr. Miloš Starè, dr. Žvokelj, dr. Ivan Tavčar, dr. Ivan Lovrenčič, dr. Celestin Jelenc, notar Zevnik in še vrsta drugih.

Nadalje so bili tu bivša podbana dr. Pirkmajer in dr. Majcen, nekdanji podpredsednik bivš. jugosl. senata Mihelčič, železniški direktor inž. Kavčič, agrarni direktor dr. Šapla, predsednik Zveze svobodnih poklicev, ki ji je pripadal tudi pokojnik, inž. Pirkmajer, predsednik dr. Windischer, direktor Josip Reisner, višji svet. Volčič, načelnik dr. Marn, inž. Bevc, inž. Rus, dr. Rapè, številni ljubljanski zdravniki, med njimi prof. dr. Zalokar, primarij dr. Tavčar in dr. Mermolja Zastopstvo katoliškega akademskega starešinstva sta vodila ravnatelja Remec in dr. Božič. V velikem številu so se zbrali naši šolniki, na čelu jim direktorji Breznik, dr. Hočevar in dr. Pirjevec.

Pokojni dr. Kramer je bil vedno poln razumevanja za gospodarska in socialna vprašanja, saj je nekdaj kot minister upravljal baš gospodarske resore. Zato ni čudno, da so se v izredno močnem številu prišli poslovit od njega na njegovi zadnji poti pripadniki gospodarskih slojev ter gospodarski in socialni delavci. Poleg neštetih drugih so bili na pogrebu podpredsednik Pokrajinskega korporacijskega sveta bivši minister Mohorič s tajnikom dr. Plessom in dr. Pretnarjem, predsednik Pokrajinske delavske zveze dr. Alujevič in tajnik Uratnik, predsednik velesejma Bonač in ravnatelj dr. Dular, predsednik Združenja industrijcev in obrtnikov Heinrihar z industrijcem Avsenekom, tajnik Zveze delodajalcev Potočnik, ravnatelj Kmetijske družbe inž. Ferlinc, predsednik Zavoda za soc. zavarovanje inž. Petrovčič z ravnateljem dr Kuhljem, predsednik Trg bol. blagajne Zemljič z ravnateljem Podgorškom, bančni direktorji Tosti, Krofta, Tavčar in drugi predstavnik denarnih zavodov predsednik tiskarnarjev Hrovatin, ravnatelj Gruden, Rudolf Juvan, Fran Marn itd.

V posebno velikem številu je bil zastopan trgovski in obrtni stan s predsednikom Združenja trgovcev Lukičem in Josipom Rebekom na čelu. Gg. Verbič, Urbas, Verovšek, Žitnik, Majcen, Šterk, Dolničar, Lombar, pa Mesec z Viča in Jeločnik iz Rožne doline so poleg mnogih tovarišev častno zastopali stanove, ki jim je dr. Kramer posvečal vselej zasluženo pozornost.

In možje peresa so se uvrstili za pokojnikom, ki je izpisal nešteto strani, nikoli hlepeč po blagu in slavi. Fran Govekar, Narte Velikonja, ravnatelj drame Pavel Golia, dr. Vladimir Bartol, Ivan Albreht, Jakob Špicar, Manica, Mara Grošljeva so šli v sprevodu. Vodnikovo družbo, ki je bila deležna tolikšne pozornosti dr. Alberta Kramerja, so zastopali ravnatelj Rasto Pustoslemšek, inspektor Vrhovnik in dr. Pavel Karlin.

Skoro polnoštevilno so prišli k pogrebu svojega odličnega stanovskega tovariša ljubljanski novinarji, med njimi predsednika Novinarskega društva in Novinarskega doma glav. urednika Jurčec in železničar s tajnikom Kesslerjem, glavni urednik »Slov. doma« Javornik, nestorja naših novinarjev Beg in Prunk.

Niti od daleč ni popoln ta naš pregled, saj bi bilo to pri taki množici tudi docela nemogoče. A tudi on nam kaže, kako so se od duhovno in srčno velikega pokojnika prišle poslavljat prav vse plasti našega prebivalstva, kakor je bilo tudi njegovo delo posvečeno splošnosti. Ogromna je bila tudi udeležba žena in deklet, od katerih so premnoge prišle s cvetjem, da so ga kot zadnji pozdrav poslale dr. Kramerju v njegov grob.

Svečanost na Žalah

Ko so uslužbenci pogrebnega zavoda položili pokojnika v kovinasto krsto, da bo v grobu kljubovala času in razdoru, je družina še enkrat stopila v kapelico, da se poslovi od dragega pokojnika. Takoj nato so pogrebniki prenesli krsto pred mrliško vežico. Na krsti je počival družinski venec, tam pred arkadami pa so se za nosilcem žalne zastave razvrstili nosilci ostalih vencev,

Štirje duhovniki trnovske župnije z župnikom g. Vindišarjem na čelu so opravili žalne molitve. Nato je stopil na govorniški oder bivši minister, dolgoletni pokojnikov tovariš v javni službi in zvesti prijatelj Ivan Pucelj. Gosto se je strnila množica, da prisluhne njegovim lepim poslovilnim besedam. Ali se da sploh kaj povedati, da bi se poveličevale velike vrline nepozabnega pokojnika? Tako se je v zanosu ganjenosti vprašal govornik in nato zaklical zbranemu narodu: Treba je izreči besedo samim sebi, treba je poglabljati ljubezen do ljudstva in služit idealu. Naj so dnevne borbe v preteklosti prinesle mnoga razočaranja, eno je potrebno naglasiti: v štirilesetih letih svojega javnega dela — je dejal govornik — nisem poznal tako plemenitega, dobrega, nesebičnega in idealnega človeka, kakršen je bil dr. Albert Kramer. Po pravici ni imel sovražnika. Albert Kramer je postal last vsega naroda.

»Človek glej dognanje svoje!« se je oglasila ubrana pesem Matičarjev in ostalih pevcev, ki so za to priliko voljno stopili pod sugestivno oblast direktorja Mirka Poliča, pokojnikovega ožjega prijatelja. Nato se je začel razvijati pogrebni sprevod. Za črno zastavo je nesel uslužbenec Narodne tiskarne z dvema tovarišicama venec tiskarniškega osebja, sledil je velik šopek dr. Kramerjevih nečakinj, nato 25 ostalih vencev Takoj za nosilci vencev se je zvrstila »Jutrova« družina, vsi uredniki ter ostali nameščenci in uslužbenci uredništev, uprave in tiskarne z zastopnikoma lastništva dr. Marjanom Zajcem in Borutom Žerjavom na čelu. Ob krsti so stopali kot častna straža pokojnikovi najožji prijatelji, za krsto pa sestra gospa Anica Pučnikova v spremstvu pokojnikovih nečakinj ge. Mire Pucove in ge. Majde Gabrškove ter nečaka dr. Ivana Pučnika. Sledili so drugi sorodniki, nato pa dolga, neprekinjena veriga ostalih pogrebcev. Premnogi gledalci so od žal do Sv. Križa tvorili špalir

Slovo pri Sv. Križu

Ko so krsto prinesli pred oltar pri Svetem Križu, se je vsa cerkev napolnila in duhovniki so opravili žalne molitve. Spet so zapeli Matičarji. »Usliši nas, Gospod!« je pretresljivo odmevala žalnica po cerkvici, ki je med najbolj akustičnimi, kar jih premore Ljubljana. Zunaj cerkve, poleg vhoda na pokopališče se je razvrstila »Jutrova« družina, za njo črna množica drugih pogrebcev. Mnogi pa so že nadaljevali pot k grobu, da bodo priče tožnega slovesa.

Ko je prispel sprevod do grobnice na novem pokopališču, je bilo daleč naokrog že polno ljudi. Kakor velik val, ki se počasi razliva, kadar mu ni več ovire, se je razgrnila množica naokrog. Venomer so peli zvonovi, dan je bil sončen, tihoten. Množica je bila tiha, ganjena.

Kakor da je pod oblastjo nevidnega spretnega režiserja, se je razporedila v skupine, ki so v celoti nudile čudovito lepo sliko. Pred prihodom k grobnici so se na desni strani poti postavili v špalir nosilci vencev, na levi pa »Jutrova« družina. Na gomilo izkopane zemlje so se postavili pevci, pred grobnico so bile mnoge gospe s šopki, namenjenimi za poslednji pozdrav na krsto, preden jo bo zagrnila tista vse pretežka gomila svetokriške zemlje. Grobarji so ponesli krsto k grobnici, v kateri je bil pripravljen velik lesen obod, da jo sprejme v varstvo in jo zaščiti pred pezo zemlje. Tam poleg v jami se je videla krsta pokojnikove življenjske tovarišice gospe Anči Kramerjeve, ki je pred petimi leti sredi junija našla tu svoj počitek. Košato se je že medtem razrasla breza na grobnici in zdajle šumi v popoldanskem vetriču, kakor da hoče pokojniku izreči pozdrav v imenu trohneče družice.

Nekaj votlih, zamolklih tresljajev — in dr. Alberta Kramerja je sprejela v svoje okrilje mati zemlja.

Glave so se sklonile, ko se je svečano oglasila molitev duhovnikov: »Iz prsti si ga naredil... prah si, v prah se boš po vrnil.«

V imenu ljubljanskih novinarjev in posebej v imenu uslužbencev listov, ki jim je bil dr. Kramer direktor, se je poslovil od nepozabnega pokojnika njegov novinarski sodelavec skozi več ko 20 let Stanko Virant. V toplih besedah je opozoril na zasluge dr. Kramerja za napredek slovenske žurnalistike, na njegovo visoko pojmovanje poslanstva tiska ter na njegov tovariško-socialni čut, ki ga je vezal na vse sodelavce pri njegovih listih. Zahvalil se mu je za njegovo delo in njegovo plemenitost.

Samo pesem, naša tolažnica, je mogla zdaj izraziti vse tisto, kar smo čutili vsi, ki smo bili v tako širokem polkrogu zbrani pred odprtim grobom. Naša stara častitljiva žalostinka »Blagor mu« je zadonela kakor koral. Ko so pevci odstopili, so pogrebniki obložili gomilo z venci. Pa je bilo za vse vence tam premalo prostora in so jih razpredili še po neodkopani ruši na grobnici. Krčevit jok se je oglasil, ko so pristopili svojci, da s prgiščem zemlje sporočijo svojo toplo misel v grobnico. Potem so po vrsti pristopali možje, utrjeni v življenju, v življenjski borbi, tale popoldne pa jih je razgrizel in raznežil. Pristopal je mlajši rod, pristopale so žene in dekleta. Bilo je toliko lepote v vseh teh otožnih obrazih! Ko so bila naročja žena in deklet, prej polna cvetk, prazna, je pristopil še stari junak Čika Sava, ki je po pravoslavnem običaju spremljal krsto z gorečo svečo, vzdihnil je pobožno zahvalno besedo in nato vrgel svečo v grob.

Razgrnili so se poslednji oblaki, sonce je zlatilo vso pokrajino, ko so se izza planin dvigale prve večerne sence. Nabito polni tramvaji so se vračali v mesto. Na pokopališču pa so se pomudili mnogi pogrebci še celo uro. Preveč se jim je bilo v duši nabralo občutja, da bi se mogli z njim takoj vrniti v mestni vrvež. Kakor so neposredno po pogrebu ogrevali svojo misel na dr. Alberta Kramerja, tako se bodo spoštljivo še vračali k Sv. Križu, k grobnici z belo, prijazno šumečo brezo.

Iz Hrvatske

Finsko odlikovanje za hrvatskega častnika. Finski odpravnik poslov v Zagrebu je poročniku Ante Petračiču izročil hrabrostno kolajno, s katero ga je odlikoval maršal Mannerheim, ker se je kot prostovoljec v finski armadi udeležil zimske vojne 1939—40.

Nemška znanstvenika v Zagrebu. Dne 2. junija bo v Zagrebu predaval vodja instituta za živinorejo in mlekarstvo na univerzi v Breslavi prof. dr. Zorn. — Dne 1. junija pa bo na povabilo gospodarskega ministrstva predaval v Zagrebu ravnatelj dr. Franc Ahlgrimm o vzrokih in smotrih evropske proizvajalne bitke.

Rumunski znanstvenik v Zagrebu. V začetku junija obišče hrvatsko prestolnico rumunski književnik in bivši propagandni minister prof. Nikifor Crainic, kjer bo ostal več dni.

Novi hrvatski poslanik v Berlinu Stjepan Ratkovič je prispel v soboto na svoje službeno mesto. Na kolodvoru so ga sprejeli predstavniki nemškega zunanjega ministrstva in odpravnik poslov hrvatskega poslaništva baron Bogat z osebjem.

Obnovitev železniške proge. Listi poročajo, da je bila razdrta železniška proga med Bosanskim Novim in Bihačem popravljena in so začeli vlaki voziti po njej 23. maja.

Nemški književniki v Zagrebu. V ponedeljek je čital iz svojih del Horst von Mönnich. Naslednji dan pa je prispel v hrvatsko prestolnico na 10dnevni obisk Hans Baumann.

Pravilnik o ugodnostih na hrvatskih državnih železnicah je bil objavljen v »Narodnih novinah« z dne 22. maja. V primeri s prejšnjimi pravilniki so določbe precej spremenjene.

Nagrajena železničarja. Nemški pooblaščeni general na Hrvatskem je dvema železničarjema, ki sta preprečila napad na vlak, izročil vsakemu po 6000 kun.

Rojstva v Zagrebu. Po najnovejših podatkih se je v Zagrebu rodilo od 1. januarja letos do 20. maja 2377 novorojenčkov. Lani je znašalo število novorojenčkov vse leto 6009, v letu 1941. pa se je rodilo v Zagrebu 2975 otrok.

Prebivalstvo se vrača na svoje domove. Oblastva so pozvala prebivalstvo iz okrajev Nevesinje, Stolac, Gacko in Bileča, ki je moralo zapustiti svoje domove, naj se spet pripravi na povratek. Zavezniška in hrvatska vojska sta popolnoma očistili te kraje odmetnikov. Prebivalstvu, ki se bo vrnilo, bodo oblastva nudila vso pomoč, da bo moglo čim prej začeti obdelovati zemljo.

Glavni dobitek 2. kola Državne razredne loterije je zadela srečka 56.319 v znesku dveh miljonov kun. Četrtina srečke je bila prodana v Sarajevu, tri četrtine pa v Zagrebu. Drugi največji dobitek je zadela srečka štev. 50.536, katere četrtinko so prodali v Sarajevu, četrtinko v Visokem, dve četrtinki pa v Zagrebu. Hrvatski listi poročajo, da so bile vse srečke 2. kola razprodane.

Prvi vojaško-delavski kino. Preteklo nedeljo je bil v Sarajevu v dvorani Hrvatskega delavskega doma odprt prvi vojaško-delavski kino na Hrvatskem. Člani vojske in ustaških oddelkov ne bodo plačali vstopnine, od delavcev pa se bo pobirala minimalna pristojbina za pokritje stroškov.

Šolska mladina bo pomagala pri žetvi. Mladinski vodja nemške narodnostne skupine na Hrvatskem je izdal oklic na srednješolsko mladino, v katerem jo poziva, naj zastavi pri spravljanju žetve vse svoje sile. Obvezna pomoč pri kmetijskem delu velja za vse učence in učenke, ki bodo letos dopolnili 14. leto starosti in za starejše. Delo se bo začelo 1. julija in bo trajalo 30 dni.

Izpred vojaškega sodišča

Vojno sodišče Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmazijo, oddelek Ljubljana, je razglasilo sodbo proti

Ogrinc Štefaniji, Jožefa in Mohar Antonije, rojeni v Podturjaku 10. VIII. 1913, tam bivajoči, služkinji, samski, v zaporu, ki je bila obtožena

a) zločina po čl. 1 Ducejevega razglasa z dne 3. V. 1942, ker je v Podturjaku od nedoločenega časa do aprila l. 1943. sodelovala v združbi, stremeči po nasilnem prevratu politične, gospodarske in socialne ureditve države;

b) zločina po čl. 16 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker je od 16. junija do avgusta l. 1942. sodelovala v oboroženi tolpi, delujoči v Ljubljanski pokrajini.

Sodišče je Ogrinc Štefanijo spoznalo za krivo obtoženih zločinov in jo obsodilo v dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami. Odreja se objava sodbe v izvlečku v »Jutru« v Ljubljani.

Ljubljana, 24. maja 1943/XXI.

Ako želiš dobro prodati oglašuj v »Jutru«!

Gospodarstvo

Gospodarski pomen Banata

O gospodarskem pomenu Banata prinaša »Frankfurter Zeitung« daljši članek, iz katerega posnemamo med drugim naslednje:

Precejšen del žita in oljaric, ki jih Nemčija uvaža iz inozemstva, izvira iz Banata. Nemčija pa uvaža iz Banata tudi vino, konje, svinje, jajca, tobak, konopljo, divjačino, sočivje in marsikaj drugega. Uvozniki od nekdaj cenijo kakovost blaga iz Banata, ki spada med najbolj rodovitne predele Jugovzhodne Evrope.

Banat, ki je prej pripadal Jugoslaviji, obsega področje severno od Dunava in vzhodno od Tise. Medtem ko pripada zapadno od Tise ležeča Bačka Madžarski, spada Banat v področje vojaškega poveljnika v Srbiji ie generalnega pooblaščenca za gospodarstvo v Srbiji. V okviru tega področja uživa Banat upravno avtonomijo, ki se izraža tudi na gospodarskem področju. Meja med Banatom in Srbijo velja tudi za gospodarski promet. Obseg samouprave Banata se je v zadnjem času še povečal. Tako so marsikatere funkcije beograjskih central za dirigiranje prometa prešle na upravo samega Banata.

Banat obsega 9200 kvadratnih kilometrov in je približno tako velik kakor dežela Hessenska ter šteje okrog 600.000 prebivalcev. Med njimi je 130.000 Nemcev, ki žive v čisto nemških, deloma pa v mešanih naselbinah po vsej deželi in predstavljajo vodilno narodnostno skupno Banata. Glavno mesto Veliki Bečkerek je s 40.000 prebivalci tudi sedež avtonomne uprave pod nemškim vodstvom.

Izredna rodovitnost Banata omogoča prebivalstvu znatno blagostanje. Od 846.000 hektarov kmetijsko izkoriščene zemlje odpade 686.000 ha na orno zemljo, 100.000 hektarov na pašnike, 20.000 ha na travnike, 12.500 ha na vinograde in 11.000 ha na vrtove. V gričevju jugovzhodnega dela Banata je znano vinorodno področje z mestom Vršcem kot središčem. Glavni pridelek Banata sta koruza in pšenica. Na tej osnovi obratujejo v Banatu veliki izvozni mlini. Tudi prašičereja je močno razvita. Pred vojno je Banat izvažal na leto okrog 250.000 svinj, predvsem »mangalic«. Močno razvita je tudi predelava svinjskega mesa. V zadnjih letih je pitanje svinj nekoliko nazadovalo v korist izvoza koruze. Zemlja je tudi zelo primerna za gojitev sladkorne pese. V Banatu je največja sladkorna tvornica jugovzhoda, in sicer v Velikem Bečkereku. Pri podjetju ima večino delnic Madžarska eskomptna in menjalna banka v Budimpešti, v zadnjem času pa je udeležen tudi nemški kapital. Močno razvita industrija špirita predeluje poleg melase iz sladkornih tvornic tudi grozdne tropine in slabše vrste koruze. Znatno se je povečalo v zadnjih letih pridobivanje oljaric. Površina za pridelovanje sončnic je v letošnjem letu dosegla že 15% celotne orne zemlje v Banatu in se je v primeri z letom 1941 popetorila. Ta nagli razvoj je zasluga banatske družbe za pridelovanje oljaric »Oleum« s sedežem v Pančevu, pa tudi Zveze nemških kmetijskih zadrug »Agrarie«. Iz sončničnega semena pridobivajo olje deloma na mestu samem, in sicer v Prvi banaški tvornici olja v Bečkereku, pretežni del pridelka pa se izvozi v inozemstvo. Od nekdaj gojijo v Banatu tudi konopljo. Medtem ko je v zadnjih letih ta kultura nekoliko nazadovala, je v obdelovalnem načrtu za letošnje leto predvideno znatno povečanje proizvodnje. Na razpolago dana semena konoplje bodo omogočila, da se poveča površina za pridelovanje konoplje na štirikratno lansko površino.

Živinoreja v izvoznem gospodarstvu Banata doslej ni igrala večje vloge. Mlekarstvo ni bilo posebno razvito. V zadnjem času pa so oblastva posvetila tudi tej panogi kmetijskega gospodarstva vso pozornost in že gradijo moderne mlekarske obrate, ki bodo presežek proizvodnje mleka predelale v maslo. Med Nemci, živečimi v Banatu, je znatno razvito zadružništvo. Vnovčevalne zadruge imajo svojo centralo v »Agrariji« v Bečkereku, ki je tesno povezana s posestrimskima centralama enakega imena v Osijeku za nemške zadruge na Hrvatskem in v Novem Sadu za nemške zadruge v Bački.

Maksimalni cenik za zelenjavo in sadje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je predpisal nov maksimalni cenik št. 9 za zelenjavo in sadje, uvoženo v Ljubljansko pokrajino. Ta cenik je veljaven od 31. maja t. l. naprej in določa naslednje maksimalne cene (vse za kilogram; prva številka označuje cene v trgovini na debelo, druga pa ceno v trgovini na drobno; v oklepajih so dosedanje cene, kolikor so spremenjene):

Česen novi 4.25 lire na debelo — 5.05 lire na drobno; beluši 6.35—7.60 (9—11); karfijola 2.80—3.35; kolerabice 2.35—3; korenje očiščeno 3—3.60; čebula zgodnja 2.90—3.45; **fižol** stročji 5.90—7; **solata** vseh vrst 3.15—3.70; **grah** 5.05—6; **špinača** 2.85—3.35; **zelena** 3.80—4.55; **marelice** suhe 43.35—58 (43.35—58.15); **pomaranče** Ia 8.35—9.35; **češnje** 4.70—6.50; **limone** Ia, 15 cm obsega 4.05—4.80 za kos 0.50; **orehi** Sorrento 26—30, navadni 21.50—25; **suhe češpije,** domače, odprto blago 15—18 (20—23.80).

Gornji cenik velja le za uvoženo blago, medtem ko veljajo za domače pridelke v prodaji na drobno maksimalne cene, ki jih objavlja mestni tržni urad v tedenskem ceniku. Cene se razumejo brez tare. Kot blago I. vrste velja samo zdravo, za prevoz sposobno blago in so izločeni pridelki, ki so izobličeni, poškodovani ali nagniti ter nezadostno sočnati. Cene veljajo za blago, očiščeno zunanjih neuživnih listov. Ta cenik mora biti izvešen na dobro vidnem mestu tako v trgovinah na debelo, kakor tudi v prodajalnicah na drobno, kjer mora biti na blago postavljen še listič z napisom enotne cene in kakovosti blaga. Grosisti morajo izstaviti kupcem račun z označbo blaga, kakovosti in enotne cene. Na zahtevo morajo tak račun izstaviti tudi preprodajalci, Civilni komisarji lahko spremenijo te cene navzdol, dočim mora vsako spremembo navzgor odobriti Visoki komisar. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov. Kršitelji predpisov tega cenika se kaznujejo v smislu naredb z dne 26. januarja 1942/XX. št. 8 in z dne 25. novembra 1942/XXI št. 215 ter po naredbi z dne 12. marca 1941.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopstvom konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad predložil Visokemu komisariatu najvišje cene za tržno blago v Ljubljani, ki jih je ta odobril.

Z odlokom VIII/2, št. 362/10. Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od *ponedeljka 31. maja 1943-XXI zjutraj dalje do objave novega cenika.*

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati so naslednje:

Kislo zelje 4.—, *kisla repa* 2.50, *berivka* 3.70, *zgodnja glavnata solata* 6.—, *zeleni radič* 6.—, *špinača* 3.35, *nove kolerabice* 3.—, rdeča in bela *redkvica* 5.—, domači *beluši* 7.60, *rabarbara* 6.—, *peteršilj* 4.—, šopek *zelenjave* za juho 0.50, *čebula* 2.80, *šalota* 4.—, novi *česen* z zelenjem 4.50, osnaženi *hren* 4.—, *grah* 5.50, *izluščeni grah* 11.—, *borovnice* 5.0, gozdne rdeče *jagode* 10.—, *češnje* I. vrste 6.—, *češnje* II. vrste 5.—, *jajca* 2.50 za kos.

Kjer ni drugače navedeno, veljajo cene za kilogram. — Opozarjamo, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 9 na rdečem papirju.

Posebno opozarjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah naprodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtnina mora biti osnažena in oprana, vendar ne več mokra, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalkah in prodajalcih po vsej mestni občini ljubljanski.

Blago, ki so bile zanj cene objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih in jih sedaj ni v ceniku, se mora prodajati po prejšnjih cenah kakor ob isti letni dobi lanskega leta, če ni bila za dotično blago s posebno odločbo Visokega komisariata, odseka za določanje cen, odobrena drugačna cena.

Gospodarske vesti

= **Obrtniki iz Ljubljane in okolice,** ki rabijo sukanec in imajo še neizrabljene bone, naj jih nemudoma predložijo Odseku za obrtništvo, Čopova ulica 1, zaradi žigosanja z imenom trgovca, pri katerem bodo dobili sukanec.

= **Zavarovanje delavcev v aprilu.** Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine objavlja podatke o socialnem zavarovanju v aprilu t. l. V primeri s prejšnjim mesecem je število zavarovancev naraslo za 1152 na 26.624 (pri zavodu samem je bilo 21.987 zavarovancev, pri bolniški blagajni TBPD 4545 in pri bolniški blagajni Merkurja 92). V primeri z lanskim aprilom je bilo število zavarovancev za 1035 manjše. Odstotek bolnikov se je v primeri z marcem letošnjega leta zmanjšal od 2.98 na 2.68%. Povprečna dnevna zavarovana mezda je v primeri s prejšnjim mesecem narasla za 0.51 na 24.32 lire in je bila za 1.86 lire večja nego pred enim letom. Skupna dnevna zavarovana mezda pa se je dvignila na 645.430 lir in je bila za 26.275 lir večja nego lani.

= **Gospodarske vesti iz Srbije.** Srbska vlada je že lani izvedla obširno akcijo, da se s sodobnimi pripomočki dvigne kmetijska proizvodnja. V ta namen je uvozila iz inozemstva številne kmetijske stroje in razno orodje. Istočasno je poskrbela, da se v Srbiji sami razvije industrija kmetijskih strojev. Sklenila je sporazum s tvrdko Vistad, ki je na podlagi tega sporazuma že do konca lanskega leta izdelala 600 plugov. V teku letošnjega leta pa se je proizvodnja plugov v tej tvornici razvila v znatnem obsegu in je tvornica v prvih petih mesecih t. l. dobavila že 15.000 plugov. Financiranje teh dobav je prevzela Privilegirana agrarna banka, ki je iz sklada za načrtno gospodarstvo stavila tvrdki na razpolago 12 milijonov dinarjev. — Po naročilu generalnega pooblaščenca za gospodarstvo v Srbiji je letos znatno povečano pridelovanje raznih industrijskih rastlin, in sicer v okviru splošnega obdelovalnega načrta. Vsak pridelovalec sladkorne pese bo letos prejel na 100 kg odlane pese po 1 kg sladkorja. Pridelovanje sončnic je letos razširjeno na 31.000 ha. S tem bo znatno olajšana preskrba dežele z oljem. Da se pospeši zbiranje bučnih koščic, bo vsakdo, ki odda 100 kg bučnih koščic, prejel kot premijo 10 kg olja. Srbska vlada je posvetila veliko pozornost tudi izdelovanju sredstev proti rastlinskim škodljivcem, ki jih izdelujejo sedaj tri tvrdke, in sicer Zorka v Šabcu, Hefad v Beogradu in Župa v Kruševcu. — Srbski finančni minister je odredil, da se izkujejo novi kovanci iz cinka. Izkovali bodo 40 milijonov novcev po 2 din, 50 milijonov novcev po 1 din in 20 milijonov novcev po 0.50 din.

= **V Nemčiji bodo izdelani kovanci za Bolgarijo.** Iz Sofije poročajo, da je bolgarska vlada oddala nemški kovnici za kovance naročilo, da izkuje kovance po 2, 5 in 50 levov v skupni nominalni vrednosti 1 milijarde levov.

= **Bolgarsko-rumunski sporazum o preseljitvi prebivalstva.** Po končani preseljitvi prebivalstva v zvezi z odstopom Dobrudže Bolgariji sta se bolgarska in rumunska vlada sporazumeli, da bosta nadaljevali preseljitveno akcijo na podlagi prostovoljnega pristanka prizadetih tudi v drugih področjih obeh držav. Za preselitev v Bolgarijo pridejo predvsem v poštev Bolgari, naseljeni v rumunskem Banatu in v Besarabiji. Bolgarsko-rumunska komisija, ki je bila ustanovljena na predlog dunajskega arbitražnega sodišča, je sedaj po temeljiti proučitvi danih možnosti sklenila, da se preselitev, ki zahteva mnogo poslov in obremenjuje prevozna sredstva, preloži na dobo po končani vojni.

Darujte za slepe!

Ing. Francè Urbas:

Naša rodbinska in hišna imena

Hišno ime Mesec menda ne bo pomenila naše lune, pač pa pastirsko torbo ki se ji tudi pravi mesec.

Mavec je sadra ali tudi kakšno belilo, pomeni pa izraz mavec tudi kosem, kocenj, kosminko. Pa bi bil Mavec inačica za našega Kosma.

Mramor (bramor) je znan škodljivec po vrtovil. Več bolezni imamo pri živalih in rastlinah, ki jih označujejo s tem imenom. Pa tudi kamenina marmor je ponekod mramor. Najbrže je dala bolezen mramor svoje ime za naše Mramorje.

Mekina, Mekinec, Mekinda imajo svoje ime od mekin, ki odpadejo pri mletju in presejanju moke.

Mogolič (Magolič) izhaja od glagola mogolati in bi se smel pisati tudi za Mrgoliča ali Mrgoleta.

Mole je tisti, ki rad in veliko moli.

Mazek je maža, maz (podobno kolomaz), s čimer kaj mažemo ali namažemo.

Mužnik in Munih sta naši imeni. Prvo pomeni prebivalca na mužnatem, močvirnatem svetu; drugo pa je isto kakor menih. Poleg samostanca pomeni munih glavni steber v stogu. Menihe, munihe nanosijo mravlje po senokošah na veliko jezo koscev.

Medica (Medic), Medčar so naši dobri znanci. Nekdanji medičarji in tudi oštirji so točili v svojih tabernih vedno tudi medico, katere so zelo veliko popili. Pa ni bila medica nikaka sladka vodka. Pravi pivci so bolj čislali navadno domačo medico, ker je bila bolj zdrava kakor tako imenovana nemška medica, kateri so pridajali še razne dišave in začimbe. Ta imena nas spominjajo na takratne lepe čase naših prednikov, ki so prav tako kakor kakšen gospod Zagloba vedeli ceniti dobro kapljico in si privezovali dušo s krepkimi požirki medice.

Notar in Noč sta znana.

Novak, Novšek, Novljan, Novoselec so bili nekdaj novinarji na novem posestvu, kmetiji, katero so šele izkrčili.

Novačan je novačil in šel med žolnirje v boj med bojni grom.

Namestnik ni bil morda kakšen imeniten kraljevski in cesarski namestnik, ampak je bil včasih težko pričakovani in zaželeni dedič, naslednik v hiši. Tebi ne manjka namestnikov, pravijo tistemu, ki ima polno hišo otrok, svojih naslednikov.

Napotnik ni bil na poti komu, temveč je le izdajal napotke, navodila in ukaze, kako in kaj je treba storiti.

Čudno je naše ime Nebes, ki sicer pomeni nebo in nebesa. Pa so imele naše kmečke hiše v svojih kuhinjah tudi nebes. Nebes so imenovali v taki kuhinji kaj prijeten kraj za naša sedanja uha. Pod kuhinjskim obokom ali stropom je bil nameščen lesen obod, kamor so shranjevali gnjati, krače, klobase, meso in druge dobrote, da niso prišle do njih visoko pod stropom podgane in druge zajedavke. Nesi klobase v nebes, so pravili.

Kaj zanimivo je ime Nartnik. Nart (dorsum pedis, Fussrücken) je spredaj tisti del naše noge, ki je na rtu (rtiču) od prstov dalje do tja, kjer preide pri pokončni stoji noga v navpično lego. Marsikdo ve, kako leži gorenjski Podnart, ki je na podoben način dobil svoje lepo in značilno ime, ker stoji pod-nartom. Naši Nartniki so lahko dobili svoje ime po bivališču, ki je bilo na kakšnem rtastem pomolu, na rtu.

Vendar pa ta razlaga ni nujna in morda edino pravilna, čeprav je zelo verjetna. Kadar vam je prinesel čevljar novo obutev v hišo, je vedno omilil svoj račun, ko vas je opozoril na nenavadno močne podplate in trpežne urbase. Urbasi (Oberleder) so tisti del obuvala, ki pokriva na nogi nart. Pa so včasih hvalili stari čevljarji naše sedanje urbase na obuvalih še pravilno po naše z narti. Narti, -ov, m., pl. so tedaj urbasi.

Mojih soimenjakov je zelo veliko. Kaj če se je imenoval izdelovalec ali prodajalec izgotovljenih nartov pač nartnik. In tako bi bil v žlahti z vsemi Nartniki.

Naklič je manjše náklo, nakovalo.

Zelo čudno se glasi ime Najžer, Najžar, pa je vendar naše in zelo značilno. Najže govore ponekod ter pomeni ta izraz toliko kakor nahišje, nahižje (Dachboden), tedaj podstrešje. Najžar pa je bil seveda prebivalec na najžah nadhišju ali podstrešju. Nekateri člani družine, zadruge niso bivali v izbi, ampak na nadhišju, kar pa ni nič čudnega, ker so bile družine številne, prostor v hiši majhen. Sicer pa ni bilo do nedavnega še nič drugače po naših kmetijah.

Naprodnik je bival na produ, medtem ko je dobil Navršnik svoje ime, ker je bival ali imel hišo, kmetijo kje na vrhu. Saj imamo Vršna sela (nápek Uršna sela kakor bi bile tamkaj vse ženske same Urše).

Narazločnik je nastal iz narazen — ločnik narazen — ločiti ter velja zanj vse tisto, kakor za Ločnika. Beseda točno pove, kakšen opravek je imel.

Narek je ime, ki nas spominja na starodavne običaje pri vseh narodih ob smrti in pogrebu. Že pri Homerju žalujejo in naricajo posebne ženske za umrlim. Pri nas je ta običaj zamrl, kolikor ni še sledu o tem v Beli Krajini. Narek je naricanje, glasno žalovanje za umrlim.

Nevkus Hudokmet Pojiškruh Netek(u), Nežmahu(u)! Namorš Pokora? Pak Nerad Povalej Zaspan Nagode Podrgajs(a).

Nič ni ponagajal tiskarski škrat. Vse je pravilno natiskano. Pokazati vam samo hočem, kako lepa, originalna in pristna imena imamo. Vsaka beseda je svoje ime.

Ni moja stvar, da jih razkladam, samo Neteka si bom privoščil, ki je ime za bajeslovno bitje v naših pravljicah in narodnih povedkah. Je prav za prav dobričina, ki ni ravno brez teka, ampak ga ima še preveč, samo nič mu ne tekne, kot bi v brezdno metal. Trdina je Neteka ovekovečil v svojih nedosegljivih bajkah in povedkah izpod Gorjancev. Pa se nam je ohranilo poleg lepih povedk tudi še osebno ime Netek.

Imamo Nadvežnike in Nadvešnike. Najbrže bo samo ena pisava pravilna za obe imeni. Samo domnevam, da pomeni podobno kot pri Najžarju ime Nadvežnik stanovalca nad vežo, nadvežnika.

Kaj če je nadvežnik kakšen stavben del, konštrukcijski del hiše, veže? Zelo bi me razveselil, kdor mi more kaj pojasniti glede obeh izrazov.

Opeka, Olupek, Ozebek, Ocepek, Otrin, Ovčar, Otava, Oset = Osat, Ogrizek, Oblak, Orač, Ocvirk, Oštir so imena, ki jih vsakdo pozna in ve, kaj pomenijo.

Cvetoči maj se poslavlja

Opevani mesec maj se poslavlja od nas, mesec mladega leta, mesec zgodnjega cvetenja. Sadno drevje, ki se je blestelo v začetku meseca še v svoji belini in nežni rožnobojnosti, je odvrglo svoj kras in filister že vidi pričetne oblike bodočih plodov ter se vnaprej veseli časa, ko se bodo šibile veje in vejice pod težo sočnega sadja. Drugo drevje in lepotni grmi so še v polnem cvetju; le divji kostanj, ki je z rdečkastobelimi cvetnimi kitami na temnozeleni podlagi krasil naše drevorede, se že osiplje. V a j g e l i j a (diervilla) s svojimi rožnatimi, lijastmi cveti je še v polnem razcvetu in tudi p a m e l a (symphoricarpus) kaže iznad širokojajčastih listov grozdiče drobnih cvetov, ki bodo dali čez mesec ali dva svoj pridelek, snežnobele jagode. V velikih, belih kepah se ponuja neplodna vrtna b r o g o v i t a (viburnum), ob njej pa ponižno čaka na našo pohvalo za svojo vonjavost rjavocvetni d i š e č i l e s (calycanthus), ki je botanikom posebej znamenit zaradi svojevrstne oblike pelodnih zrnc.

Letos so se prav posebno postavile r o b i n i j e, ki so jih naši ljudje krstili za a k a c i j e.

Vse cveto, kar jih raste po vrtih in nasadih in ob cestah, četudi so jim prirezali krošnje v umetno oblasto obliko. Polne so belega cvetja v visečih grozdih in daleč na okrog se čuti njihov vonj, ki je opojen. Njen tekmec zlatocveti n e g n o j (laburnum) je redkejši gost v naših nasadih, morebiti zato, ker je domačin iz naših gozdov. Č r n i b e z e g (sambucus), s takim pridevkom zaradi črnih plodov, sega čez plotove vrtov z belimi, pladnjatimi razcvetji in vabi žuželke za pomoč pri ženitvi. Ob vrtni lopi raste s k o b o t o v e c (philadelphus, nepravi jasmin) in prepaja zrak v njej s prijetnim vonjem nežnobelih cvetov. Ob njem raste pritlična, trnolista m a h o n i j a, sorodnica našega č e š m i n a (berberis).

Pa ne samo drevje in grmovje se kiti s cvetjem, tudi mnoge druge trajnice se kažejo v ženitovanjskem oblačilu.

Velecvetne p e r u n i k e (iris) molijo nad sabljaste liste čudovite cvete v modrih, belih, rumenih, pa tudi pisanih oblekah; rdeče in bele p o t o n i k e (paeonia) se košatijo z ogromnimi, polnimi cveti; rožnati s r č k i (dicentra) z belo solzo po sredi bingljajo lepo v vrsti drug za drugim na vejici; na tankih, visokih steblih žare rdeči, štirilistni cveti t u r š k e g a m a k a (papaver orientale) ali se šele izmotavajo iz dvolistne, odpadljive čaše. Cvetne grede, polne sadik in sejančkov, in zelenjadne lehe ograjajo ruše nizkih k l i n č k o v (dianthus) ali belih k a m n o k r e č e v (saxifraga) ali pa jim krijejo robove ščitasti listi k a p u c i n k e (tropaeolum), nad katerimi gorè v oranžni barvi veliki, somerno zgrajeni cveti z ostroženo čašo. In tako bi mogli našteti še več lepih in mikavnih cvetlic pestrega majnika, dasi ta mesec ni glavni mesec za cvetenje.

Največ cvetja je v polnem poletju, ko razcvetó še številne enoletnice.

Posejane spomladi zdaj šele doraščajo; trajnice: drevesa, grmi in šibja, pa so si že jeseni nastavile cvetne brste in zato so se mogle razcvesti pred onimi. Le l i p a ne skrbi vnaprej za razcvit in ne nastavlja cvetnih brstov pred zimo; zato prihaja v vrsti listovcev zadnja do cvetenja. Ali je morebiti baš zato naše drevo?

•

V vrtih, nasadih in lončkih imamo dvojno vrsto cvetlic: take, ki smo jih zaradi lepega cvetja ali prikupnih oblik presadili tja iz proste prirode, najsi bo iz domačih ali tujih krajev, in drugič take, ki jih je iz prosto rastočih vzgojila vrtnarska umetnost. Glavni namen cvetličanja je, doseči večje cvete, navadno tudi gibaste (polne) in da so cveti čistih, pa različnih barv. Pri nekaterih cvetlicah gredo vrtnarji tudi za višjo ali nižjo rastjo, včasih za gostejšo; marsikje za povečanje, preoblikovanje ali prebarvanje listov; dalje skušajo raztegniti čas cvetenja, v redkejših primerih pa zadržati rast in povzročiti pritlikavost n. pr. japonski pritlikavčki.

Vse to se da doseči na različne načine: s presajanjem, smotrnim gnojenjem, ogrevanjem, obsevanjem, tudi z odvzemom posebnih hranil; največ pa s križanjem.

Presajanje je splošno znano in za mnoge rastline v navadi. Tudi o gnojenju ni izgubljati mnogo besed. Sicer pri rastlinah ni tako kakor na primer pri domačih živalih, kjer velja, da je tem več masti, čim več je hrane, kajti rastlina vsrka le toliko, kolikor potrebuje, toda s posebnim gnojem moremo doseči pri rastlini posebnosti. Tako moremo, da navedemo samo en zgled, z dodatkom galuna izpremeniti hortenzijam barvo v modro. Z ogrevanjem in obsevanjem podpiramo rast in prilikovanje, s hladom pa ju zadržujemo. Z odstranitvijo nekih hranil dosezamo premenjo prašnikov v cvetne liste (gibaste cvete), z nedostatno hrano pa pritlikavost.

Najbolj važno sredstvo za pridobivanje novih zvrsti in sort je križanje.

Velika večina modernih vrtnih cvetlic so križanci dveh vrst ali celo dveh rodov ali pa so nastale iz križancev po ponovnem križanju. Prvotnega križanca pa iz več kakor dveh rastlin ni in ga biti ne more. To nam bo jasno, če pogledamo, kako se rastline plode, kako nastane seme, ki je poglavitno sredstvo za razmnoževanje rastlin.

Cvete sestavljajo cvetna odevala, prašniki in pestiči. Prašniki in pestiči so cvetlična plodila, odevala pa so tem za varstvo in pri žužkocvetkah obenem vabila za žuželke. Pri kritosemenkah, ki obsegajo razen iglavcev vse naše cvetnice, je v votlem delu pestiča en semenski brstič ali jih je več. V semenskem brstiču je med drugimi stanicami tudi klična vrečica z jajčjo stanico. Ta stanica se mora oploditi, da nastane iz nje seme. Oplodi pa jo pelodno zrnce iz prašnika. Pelod prenesejo žuželke ali ga pripiha veter na pestično brazdo, ki je navadno lepljiva. Tam poganjajo plodna zrnca podolžne mešičke in rijejo z njimi v brazdo. Toda samo enemu mešičku je dano, da se prerije do jajčje stanice in njegova vsebina so spoji z njo. S tem je jajčja stanica oplojena in zmožna za nadaljnji razvitek. Ker more v jajčjo stanico samo eno plodno zrnce, oziroma njegova vsebina, prav tako kakor v živalsko jajčece samo ena semenčica, je izključeno, da bi nastal križanec iz več kakor dveh rastlinskih vrst ali zvrsti, od katerih dá ena za seme jajčjo stanico, druga pa pelodno zrnce. Pač pa je seveda mogoče — in to se tudi izvaja — da se križanec križa nadalje zopet s kako čisto rastlinsko vrsto ali pa s kakim križancem in tako naprej; tako nastajajo potem mnoge sorte cvetlic, kakor jih vedno nove in nove vzgajajo vrtnarji. Na ta način je nastalo na primer na tisoče raznih vrtnic, ki se često ločijo le neznatno druga od druge in jih razpoznavajo samo posebni ljubitelji ali strokovnjaki.

Nekateri križanji ne proizvajajo več semen; te razmnožujejo potem s koreninami, podzemnimi stebli, zatiči in cepljenjem. Nekatere cvetlice nastavljajo tudi same za razplod živice, zarodne brstiče in podobne izrastke, ki se poosebijo. Tako razmnoževanje imenujemo vegetativno, onemu s semeni pa pravimo spolno. S. B.

Trgovec Martin Jerman v prezgodnjem grobu

Pretekli četrtek popoldne je legel k večnemu počitku pri Sv. Križu g. *Martin Jerman*, šef trgovine »Tivar« v Prešernovi ulici. Kakor smo poročali, ga je smrt ugrabila šele 42 let starega.

Številni krasni venci in šopki so pričali, kako globoko obžalovanje je zbudila njegova smrt med tovariši, znanci, prijatelji in ožjimi trboveljskimi rojaki. Še prav posebno pa je bila izpričana njegova priljubljenost z veliko udeležbo na zadnji poti. Štirje frančiškani so opravili pred molilnico na Žalah zadušne molitve, nakar se je razvil dolg sprevod v cerkev Sv. Križa. In ko je krsta zdrknila v grob, so vsi pogrebci iskreno delili žalost z gospo in hčerko kakor tudi z vsemi uslužbenci tvrdke, katerim je bil Tine Jerman očetovsko dober šef. Vobče je bila dobrotljivost krasna odlika njegovega značaja, zato si je v številnih sorodnih in prijateljskih srcih zagotovil trajno časten in topel spomin.

Il Cimitero di Taranto devastato da un bombardamento anglo-americano — Pokopališče v Tarantu, ki so ga razdejali anglo-ameriški bombniki

Odrezki majskih živilskih nakaznic

Mestni preskrbovalni urad bo meseca junija sprejemal odrezke majskih živilskih nakaznic od trgovcev in pekov tako, da pridejo na vrsto 2 junija trgovci z začetnico A, dne 4. junija trgovci z začetnico B, dne 5. junija trgovci z začetnicami C do F, dne 7. junija z začetnicama G in H, dne 8. junija z začetnicama I in J, dne 9. junija z začetnicami Ka do Kom, dne 10. junija z začetnicami Kon do konca, dne 11. junija z začetnicami L do Ma, dne 12. junija z začetnicami Me do konca, dne 14. junija z začetnicama N in O, dne 15 junija z začetnico P, dne 16 junija z začetnicama R in S, dne 17. junija z začetnicama Š in T, dne 18. junija z začetnicama U in V ter 19. junija trgovci z začetnicama Z in Ž.

Dne 21. junija pridejo na vrsto peki z začetnicami A do D, dne 22. junija peki z začetnicami G do J, dne 23. junija z začetnicami K do M, dne 25. junija z začetnicami N do P in dne 26. junija peki z začetnicami R do Ž.

Še vedno se nekateri trgovci ne ravnajo po navodilih glede zložitve posameznih dnevnih odrezkov v cele mesečne karte, ki ima maja meseca 31 dnevnih odrezkov. Zato zopet opozarjamo, da sme pri vsaki vrsti kart z 31 dnevnimi odrezki ostati samo ena karta, ki ima manj odrezkov. Tudi se še primeri, da so dnevni odrezki nalepljeni poševno ali narobe, kar pri štetju ovira delo in kontrolo, trgovcem pa povzroča nepotrebno čakanje.

Pasice na snopičih morajo biti dvojne. Na eno pasico je treba napisati za moko število dnevnih odrezkov, za druga živila pa število celih mesečnih kart, za vsa živila pa dnevno ali mesečno količino vrste blaga in skupno količino blaga v snopičih. Na drugi pasici sme biti samo trgovčeva štampiljka in označba blaga, ki jo predstavlja posamezen snopič, na primer koruzna moka, enotna moka, riž, testenine itd. Pri predlaganju odrezkov dodatka za juho naj vsak trgovec sam določi, koliko mesečnih kart po 2 kg bo predložil za riž in koliko za testenine. Enako morajo trgovci ravnati tudi pri predlaganju maščobnih kart, označiti namreč morajo, koliko kart po 400 g je za slanino, koliko za maslo in koliko za olje. Če tako trgovec že sam razdeli na odrezke prodano blago, bo uradu in sebi prihranil mnogo časa in truda. Obe pasici na snopičih morata biti prirejeni tako, da jih bo mogoče brez težave snemati in se med snemanjem ne bodo trgale.

Po večini peki še vedno mešajo odrezke in se pri tem ne ozirajo na vrednost in vrsto posameznega odrezka. Zato mestni preskrbovalni urad naroča vsem pekom, naj lepijo odrezke ločeno po vrsti kart, torej ločeno osnovne karte, karte SD I, SD II, SD III, SD L in bolniške dodatne karte. Prav tako je treba ločeno predlagati karte iz drugih pokrajin po vrednosti, torej vsako skupino posebej. Seznami pekov naj bodo sestavljeni enotno po skupinah kart, torej po navodilih, ki jih je svojim članom objavila pekovska zadruga.

Naposled opozarjamo trgovce in peke, naj se točno ravnajo po teh navodilih, ki so samo zaradi hitrega in natančnega preračunavanja oddanih odrezkov ter predvsem v korist razdeljevalcem samim. Razdeljevalci naj se zato točno ravnajo po teh predpisih in naj prinašajo svoje odrezke zadostno žigosane s štampiljko ob določenih dnevih in pa po možnosti v jutranjih urah, torej takoj po 8. uri.

Kdor pa v tem pogledu potrebuje še kakih navodil, naj se zglasi v sobi št. 7 mestnega preskrbovalnega urada v Mestnem domu, kjer bo dobil vsa potrebna pojasnila.

Obdelovalcem kmečkih posestev

Ljubljansko mestno poglavarstvo poziva vse obdelovalce kmečkih posestev, prav tako pa tudi vse najemnike in lastnike obdelanih njiv v območju mestne občine, naj po uredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino št. 49 z dne 8. V. t. l. za izvedbo kmetijskega katastra prijavijo kmetije na predpisanih obrazcih. Prijavne pole bodo v dveh izvodih dostavili občinski uslužbenci vsakemu obdelovalcu v posamezne vasi ali okraje.

Pravilno in čitljivo izpolnjene in podpisane prijave je treba občini vrniti do 15. junija t. l. Da se olajša sestava prijav, bodo kmetijski referenti prišli v vsako vas ali okraj in dajali potrebna pojasnila.

Hkratu bo tudi popis goveje živine za Prevod.

Vsakdo, ki ima govejo živino, je dolžan narediti prijavo te živine pri svoji občini do 15. junija t. l. Prijavnice bodo razdeljene hkrati s prijavnicami za popis kmetij.

Kdor zgoraj omenjenih tiskovin ne bi dobil do 5. junija, naj se takoj sam med uradnimi urami zglasi v mestnem gospodarskem uradu, kmetijski odsek v Pucchinijevi (prej Knafljevi) ulici štev. 2, da dobi tiskovine in navodila.

Guy de Maupassant:

Na vodi

Neko poletje sem bil najel majhno kmečko hišo na bregu Seine, več milj od Pariza, kamor sem hodil pat vsak večer. Čez nekoliko dni sem se seznanil z enim izmed sosedov, z možakom tridesetih do štiridesetih let, ki je bil daleč najbolj čuden značilnež, kar sem jih kedaj videl. Bil je star čolnar, toda strasten čolnar, ki je bil vedno bodisi zraven vode, bodisi na vodi, bodisi v vodi. Moreniti se je rodil v čolnu in umrl bo zagotovo na poslednjem čolnarjenju.

Ko sva se sprehajala nekega večera na bregu Seine, sem ga prosil, naj mi pove nekaj dogodbic iz lastnega brodarskega življenja. Vpričo tega se je dobričina razvnel, se izpremenil, postal zgovoren, malodane pesnik. Nosil je v srcu veliko strast, razjedajočo, nepremagljivo: reko.

»Ah!« mi je rekel, »koliko spominov me veže na tole reko, ki vidite, da teče tule poleg naju! Vi ostali, ki živite na suhem, vi ne veste, kaj je reka. Toda poslušajte ribiča, kako izgovarja to besedo. Zanj je globoka, neznana skrivnost; dežela prevar in mamil, kjer je videti ponoči reči, ki niso; kjer slišite šum, ki vam je neznan; kjer človek drhti, ne da bi vedel zakaj, kakor da bi stopal čez pokopališče: in v resnici je najbolj žalostno med pokopališči to pokopališče, kjer ni grobov.

Zemlja je za ribiča omejena, reka pa je v temi, kadar ni meseca, neomejena. Mornar ne občuti tega na morju. Resnica je, da je morje često okrutno in zlobno, toda kriči, tuli, pošteno široko je morje; reka pa je molčeča in zavratna. Ne bobni, vedno teče skoraj brez šuma, ampak to večno gibanje vode, ki se toči, je za mene strašnejše, kakor visoki valovi velikega morja.

Sanjači trdé, da skriva morje v globinah ogromne modrikaste pokrajine, kjer se valjajo utopljenci med velikimi ribami, v okolici čudnih gozdov in v kristalnih jamah. Reka pa ima le črne globočine, kjer žrtve gnijejo v blatu. Vendar je lepa, kadar se lesketa v vzhajajočem soncu in milo pljuska med strmima obrežjema, ki ju pokriva trsje, ki šusti.

Mislim, da morajo biti ugodbe, ki jih šepeče vitko trsje s svojimi nežnimi, tako sladkimi glasovi, še žalostneje, kakor žalne igre, ki jih pripoveduje tuljenje morskih valóv.

Ker me vprašujete po nekaterih mojih spominih, vam hočem povedati čudno dogodbico, ki se mi je pripetila tule pred kakimi desetimi leti.

•

Bival sem, kakor dandanašnji, v hiši Lafonove matere in eden mojih najboljših prijateljev, Louis Bernet, ki se je sedaj odrekel čolnarjenju, njegovemu sijaju in težavam, ker je stopil v državni svet, je stanoval dve milji niže, v mestu. Obedovala sva vedno skupaj; časih pri njem, časih pri meni.

Nekega večera, ko sem se vračal popolnoma sam in precej izmučen, ter porival s težavo svoj veliki čoln, »Ocean« dvanajstih čevljev, ki sem ga rabil vedno ponoči, sem se ustavil za nekaj trenutkov, da bi se oddahnil, tam doli poleg trsja, približno dve sto metrov pred železniškim mostom. Bilo je prekrasno vreme; mesec je sijal, reka je odsevala, ozračje je bilo mirno in milo. Tišina me je zapeljala; rekel sem si, da bi bilo zelo dobro na tem kraju pokaditi pipo tobaka. Dejanje je sledilo misli; zgrabil sem sidro in ga spustil v reko.

Čoln, ki je plul s tokom, je popolnoma napel verigo, nato se je ustavil. Sedel sem v zadek na ovčjo kožo tako udobno, kakor mi je bilo najbolj mogoče. Ničesar, prav ničesar nisem slišal. Samo včasih sem mislil, da čutim majhno, skoraj nezaznavno pljuskanje vode proti obrežju; opažal sem, da so vzvišene skupine trsja privzemale presenetljive oblike in časih se je zdelo, da se vznemirjajo.

Reka je bila popolnoma mirna, toda čutil sem se vznemirjenega zaradi nenavadne tišine, ki me je obkrožala. Vse živali, žabe in krastače, ti ponočni pevci močvirij, so molčale. Mahoma je proti meni od desne zakvakala žaba. Stresel sem se: utihnila je; nisem slišal ničesar več in sklenil sem malo kaditi, da se razvedrim. Vendar nisem mogel, četudi sem bil znamenit kadilec. Dvakrat sem bil pihnil. Nato mi je upadlo srce in sem prenehal. Začel sem polglasno peti, zvok lastnega glasu mi je bil mučen. Nato sem se zleknil v dno čolna in gledal proti nebu. Nekaj časa sem ostal miren, toda kmalu me je vznemirilo lahno gibanje čolna. Zdelo se mi je, da ga je silno premetavalo od obrežja do obrežja. Nato se mi je dozdevalo, da ga nalahko vlači neko bitje ali neka nevidna sila na dno, ga zatem vzdiguje, da bi ga vnovič pustila pasti. Premetavalo me je kakor sredi nevihte; naokoli sem slišal šumenje; skočil sem pokonci; voda se je lesketala, vse je bilo tiho.

Razumel sem, da so mi bili živci malo pretreseni in sklenil sem odpluti. Potegnil sem za verigo; čoln je začel pluti, nato sem začutil upor, potegnil sem krepkeje ali maček se ni prikazal; obesil se je bil na kak predmet na dnu in nisem ga mogel vzdigniti. Začel sem vleči vnovič, toda brez uspeha. Nato sem z vesli obrnil čoln in ga potisnil navzgor, da bi sidru izpremenil lego. Bilo je zastonj, držalo je še vedno. Zgrabila me je jeza in besno sem potegnil za verigo. Nič se ni premaknilo. Poparjen sem sedel in začel razmišljati o svojem položaju. Niti misliti ni bilo, da bi odtrgal verigo, niti da bi jo ločil od čolna, ker je bila močna in prikovana na sprednji del v kos lesa, večji od roke. Ker pa je ostalo vreme zelo lepo, sem menil, da bom gotovo kmalu srečal kakega ribiča, ki mi bo pomagal. Nezgoda me je pomirila. Sedel sem in mogel končno kaditi pipo. Imel sem steklenico ruma, izpil sem ga dve ali tri čašice in moral sem se samemu sebi smejati. Bilo je zelo toplo, tako da bi mogel v sili prebiti noč brez velike nezgode pod milim nebom.

Naenkrat je lahno pljuskalo proti čolnu. Brž sem bil na nogah in leden pot mi je potil od nog do glave. Šum je prihajal nedvomno od kakega konca lesa, ki je plul s tokom, vendar je zadoščal, da sem se čutil vnovič napadenega od čudnega živčnega nemira. Zgrabil sem verigo in se upri v obupnem naporu. Sidro je držalo krepko. Znova sem sedel izčrpan.

Medtem je reko popolnoma pokrila bela, zelo gosta megla, ki se je plazila po vodni gladini, da nisem več videl, ko sem se vzravnal, ne reke, ne nog, niti čolna, temveč sem opažal samo vrhove trsja, v ozadju pa ravnino vso bledo v luninem svitu, z velikimi črnimi lisami, ki so se dvigale proti nebu in ki so jih tvorili italski topoli. Bil sem kakor do pasu zavit v nenavadno bel prt iz bombaža in prihajali so mi nenavadno čudni domiselki. Domišljal sem si, da skuša nekdo stopiti v čoln, da ne morem več razločevati, da mora biti v neprosojno meglo skrita reka polna čudnih bitij, plavajočih okrog mene. Čutil sem nekaj strašnega, glava mi je bila razbeljena, srce mi je bilo divje — še dobro, da ni počilo. V glavi se mi je zmedlo in mislil sem se rešiti s plavanjem. Kmalu nato sem od strahu drhtel pred to mislijo. Zdelo se mi je, da sem se izgubil, ko sem blodil v gosti megli, se boril sredi rastlin in trsja, ki se ga nisem mogel izogniti, ko sem hropel od strahu, ko nisem videl ne obrežja, ne čolna in zdelo se mi je, kakor bi me nekaj vleklo za noge prav na dno črne vode.

Ker bi mi bilo treba veslati proti toku najmanj pet sto metrov, preden bi našel mesto brez rastlin in bičja, kjer bi se mogel izkreati, je bilo v resnici izmed desetih možnosti devet, da bi se bil usmeril v gosti megli, tako da bi utonil, četudi sem bil izvrsten plavač.

Skušal sem si ugovarjati. Čutil sem, da imam zelo odločno in neustrašeno voljo, toda v meni je bilo še nekaj drugega kakor volja in to drugo se je balo. Vprašal sem se, česa se mi je bati. Vrli jaz se je rogal boječemu jazu in nikoli nisem tako zelo kakor ta večer občutil nasprotja dveh bitij, ki sta v nas, eno hoteče, drugo se upirajoče in zdaj to zdaj ono nadvladujoče.

Neumni in nerazložljivi strah se je neprestano večal in je postal groza. Ostal

Kronika

*** Del Croix bo v nedeljo govoril vojnim invalidom.** Predsednik italijanske organizacije vojnih pohabljencev bo v nedeljo ob pol 11. uri imel govor za vojne pohabljence. Govor bodo prenašale vse italijanske radijske postaje.

*** Olaf Gulbransson odlikovan z Goethejevo kolajno.** Ob priliki 70 letnice je Hitler podelil Olafu Gulbranssonu, znanemu monakovskemu slikarju, Gothejevo kolajno.

*** Dve motorni ladji sta šli zopet v Vzhodno Afriko po povratnike.** Iz Algecirasa poročajo, da sta italijanski motorni ladji »Vulkanija« in »Saturnija« odrinili v pristanišča italijanske Vzhodne Afrike, kjer bosta na razpolago za vkrcanje italijanskih žen, otrok in starcev, ki se vračajo v Italijo iz Somalije, Eritreje in Abesinije.

*** Zaključek šolskega leta v italijanskih šolskih zavodih v Stockholmu.** Prošli teden je bil zaključen pouk na tečajih za poučevanje italijanskega jezika v Stockholmu. Italijanski poslanik v tem mestu je ob tej priliki razdelil obiskovalcem tečajev diplome in majhna darila. Obdarovanje obenem z izročitvijo diplom se je izvršilo ob navzočnosti vseh gojencev, ki so posečali letošnje tečaje za italijanski jezik.

*** Tvornice testenin in mlini morajo voditi seznam izdelanega blaga.** Kmetijsko ministrstvo je odredilo, da morajo tvornice testenin in mlini voditi natančen seznam o svojih izdelkih. Sezam mora biti vsak trenutek na razpolago nadzornim organom.

*** Mezde za poljska dela.** Te dni je bilo v Rimu objavljeno besedilo pogodbe, sklenjene med zvezo poljedelcev in zastopstvom agrarnih delavcev. Pogodba določa za poletno delo na polju posebne tarife, ki so po višini prilagojene razmeram v posameznih italijanskih pokrajinah. Za Julijsko Benečijo znašajo mezde: V Gorizii na uro 3.40 lire, za Trieste 3.20, za Fiume 3.40, za Zaro 3.30, za nekatera dela pa se mezde zvišajo do 4 lire na uro.

*** Najmanjši nemški odlikovanec z meči.** Mariborski dnevnik poroča o vnetem sodelovanju mladine pri reševalnih delih ob bombnih napadih. Ob tej priliki poroča o najmlajšem odlikovancu Rolfu Polivki iz Dortmunda, ki mu je Hitler za njegovo hrabro zadržanje ob nekem letalskem napadu podelil vojni križec 2. stopnje z meči.

*** 2000 ponarejenih nakaznic za kruh.** V Cataniji so prijele oblasti Michela Cittadina in Salvatora Merando zaradi ponarejanja in razpečavanja živilskih nakaznic. Navedena sta dala natisniti v tiskarni Mignani v Firenzi 2000 živilskih nakaznic za kruh in druga živila ter sta nakaznice razpečavala v Messini. Cittadino je bil obsojen na 18 let ječe, Meranda na 16 let, tiskar Mignani in njek njegov pomočnik pa na pol leta, poleg tega pa še na 12.000 lir globe.

*** Kavkaška kamela v milanskem živalskem vrtu.** Italijanski vojaki, povratniki z ruskega bojišča, so pripeljali s seboj domov nenavaden vojni plen: kamelo, ki so jo zaplenili sovjetski vojski v bojih ob Donu. Povratniki so darovali kamelo živalskemu vrtu v Milanu.

*** Nezaželena kopel novoporočencev.** V Benetke sta prispela te dni novoporočenca Giovanni Busco in Elena Rivoli. Najela sta gondolo ter ukazala vozniku, naj ju malo pelje po morju. V bližini mostnega loka pri Rialtu pa sta doživela novoporočenca z voznikom vred nenavadno presenečenje. Z mostu se je ravnokar pripravljal neki kopalec na skok v morje. Skočil pa je tako nerodno, da se je zadel ob čoln, nakar se je čoln prekucnil ter sta novoporočenca padla v vodo. Gondoljer je moral napeti vse svoje sile, da je novoporočenca spravil na suho. Nevesta se je od strahu onesvestila.

*** Čudaška oporoka.** V Vicenzi je umrl Luigi Vicentini, ki je napravil pred svojo smrtjo čudaško oporoko. Mož je zapustil pol milijona lir ter določil, da mora ostati glavnica 120 let nedotaknjena, da bo v tem času narasla z obrestmi vred na 130 milijonov lir. Depozit zapuščine se nahaja v neki banki ter je poverjen z njegovo upravo poseben odbor.

Kupujte svoje potrebščine pri naših oglaševalcih!

IZ LJUBLJANE

Promenadni koncert v Tivoliju

V nedeljo 30. t. m. ob 18. priredi godba XI. Armadnega zbora pod vodstvom dirigenta G. A. Misasija v Tivoliju promenadni koncert z naslednjim sporedom:

1.) Misasi: Vojaška koračnica;
2.) Bachov Preludij in fuga v Misasijevi transkripciji;
3.) Perosi: Kristusovo vstajenje;
4.) Rossini: Uvertura v opero »Tatinska sraka« (Misasijeva transkripcija).

* * *

u— **60-letnico mature na ljubljanskem učiteljišču** praznujeta letos le še dva tovariša: g. Josip Christof, ustanovitelj in prvi direktor znane ugledne trgovske šole v Ljubljani, zdaj v pokoju, in g. Emanuel Josin, blagajnik in pisarniški ravnatelj finančne direkcije, zdaj v pokoju. — Jubilantoma iz srca želimo prav zdrav, miren in zadovoljen življenjski večer!

u— **Na jutrišnjem simfoničnem koncertu** se bo izvajal poleg Novakove Slovaške suite in Zandonaieve Trentinske rapsodije tudi Čajkovskega Koncert za klavir in orkester v b-molu op. 23. Čajkovski je napisal tri klavirske koncerte, in sicer v b-molu, G-duru in Es-duru. Velik prodoren uspeh v vsem glasbenem svetu je imel njegov koncert v b-molu, ki je pridobil skupno s VI., patetično simfonijo, nesmrtnemu mojstru svetoven sloves. V tem svojem Koncertu za klavir in orkester govori izredno nadarjena narava mojstra, ki je kar razsipal prekrasne melodije, neprisiljen, naraven jezik, brez vseh problemov, ki je bil razumljiv vsemu svetu. Solist - pianist ima v tem delu izredno hvaležno nalogo. Virtuoznost se bolj izraža v burnih oktavah in širokih akordih, kakor pa v tehnično težkih fasadah. Stavba celega koncerta je izredno srečen sporazum med romantično simfonijo in vezano klasično obliko. Koncert ima tri stavke in prvi stavek Andante non troppo e molto maestoso začenja solist, kateremu se po par taktih pridružijo godala z uvodno temo, kateri sledi vzvišena melodija. Razvije se nekak dialog med solistom in orkestrom in stavek konča izredno veličastno. Drugi stavek koncerta, Andantino semplice, bi lahko imenovali Pesem brez besed. Finale, Allegro con fuocco je živ in užge zaradi svojega slovanskega ritma, konča pa v dinamiki, ki kaže silno življenjsko moč. Solistični part tega prekrasnega koncerta je v rokah našega najodličnejšega pianista Antona Trosta, vodstvo celega koncerta pa ima priznani dirigent Niko Štritof. Koncert bo jutri v ponedeljek v veliki unionski dvorani. Začetek točno ob pol 7. uri, na kar še prav posebno opozarjamo. Na razpolago so še različni sedeži v dvorani in stojišča. Predprodaja je v Knjigarni Glasbene Matice.

u— **Razstava v Jakopičevem paviljonu** ostane odprta neprekinjeno samo še en teden. Opozarjamo občinstvo, da izkoristi ogled sedaj, ko so lepi sončni dnevi in je svetloba v paviljonu zelo ugodna. Kiparja Kalin in Putrih razstavijata večje ter manjše plastike v bronu in marmorju, slikarji Kregar, Mušič, Omersa in Sedej pa dela v raznenih tehnikah. Razstava je odprta dnevno od 9.30 do 19.

u— **Tomčeva kantata Križev pot,** ki se bo ponovila v sredo 2. junija ob 7. zvečer v ljubljanski stolnici, ima nekako dva dela. Sedma postaja zaključuje prvi del cele kantate in je izredno skrbno grajena. Po kratkem instrumentalnem uvodu prinese zbor prvo temo v širokih notnih vrednostih v molu. Kmalu se pojavi v altu druga, živahnejša tema, ki jo zbor v polifoniji mogočno stopnjuje. Nato se obe temi združita in po ponovnem stopnjevanju preideta pri besedah »Iz nje srajo vsem potrtim nade...« v začetno mikel, ki to pot v blestečem duru zmagoslavno zaključi sedmo postajo in s tem tudi prvi del skladbe. Po kratkem odmoru bo začel drugi del kantate z osmo postajo, v kateri odpoje solist, po kratkem instrumentalnem, oziroma zborovskem uvodu, besede, ki jih govori Kristus žalostnim ženam. Nato intonira tenor v smislu teksta (»V daljave gre življenja tok«) gibko in živahno temo v duru, ki jo posamezni glasovi izpeljujejo in stopnjujejo. Pri besedah »trpeče duše, Kristusa prosite« zavije tema v zboru v mol, nakar jo še enkrat povzamejo orgle, ki modulirajo proti začetni temi, le da jo skladatelj to pot prinese nekoliko razširjeno v molu. Deveta postaja razpade v dva, skoraj doslovno odgovarjajoča si dela, ki ju loči kot vložek krajši moški zbor. Sicer je še prezgodaj tolmačiti ta vložek v smislu kake nagrobnice, vendar se ta značaj najbolj prilega tekstu: »Vsa zemlja mu je zdaj mrtvaški prt«. O nadaljnjih postajah prihodnjič. Opozarjamo, da bo tokrat izvedba Križevega pota s spremljevanjem orgel, kar bo oskrbel monsignor Stanko Premrl. Solista sta Franja Golobova in Julij Betetto. Vse zborovske točke odpoje zbor Glasbene Matice, vsi pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Predprodaja vstopnic v Knjigarni Glasbene Matice.

u— **Zadnji dan Deržajeve razstave.** Razstava del pisatelja in slikarja Eda Deržaja bo danes zvečer zaključena. Na ogled je postavljenih 31 akvarelov in 19 olj, večji del gorskih motitov.

u— **Koncert na dveh klavirjih,** ki ga bo izvajala v petek, dne 4. junija t. l. umetniška dvojica: Rio in Gregoria Nardi iz Firence, bo imel naslednji spored izključno originalnih skladb, ki so pisane za dva klavirja: 1. Mozart: Sonata v D-duru; 2. Schumann: Andante z variacijami op. 46; 3. Chopin: Rondo op. 73; 4. Clementi: Druga sonata; 5. Brahms: Valček op. 39; 6. Infante: Trije andaluški plesi. Rio in Gregoria Nardi sta odlična umetniška dvojica, ki je dosedaj odigrala celo vrsto koncertov za dva klavirja v Italiji, Švici, Franciji in Nemčiji. Na koncert umetniške dvojice opozarjamo. — Vstopnice so v predprodaji v Knjigarni Glasbene Matice.

u— **Nedeljsko zdravniško dežurno službo** od sobote od 20. ure zvečer do ponedeljka 8. ure zjutraj bo imela ga. dr. Žitko Jožica, stanujoča v Pleteršnikovi ulici 13/I.

u— **Namesto venca** na krsto blagopokojnemu dr. Albertu Kramerju je darovala rodbina dr. Pavel Pestotnikova za mestne reveže 500 lir.

u— **Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole, Kongresni trg štev. 2, II. nadstropje,** so odlično organizirane in zato na najboljšem glasu. Pouk se vrši po sodobnih pedagoških načelih. Dijaki-inje so pod strogim nadzorstvom, vodstvo pa je v stalnih stikih s starši. V mesecu juniju se vršita dva učna tečaja, in sicer: a) priprava za malo maturo, b) priprava za sprejemni izpit v I. razred gimnazije. **Lepi učni prostori v središču mesta: Kongresni trg 2, II. nadstr.**

u— **Bogato se Vam povrne izdatek, ako si nabavite Sičevo: Knjigovodstvo.** Knjiga je primerna za obiskovalce tečajev, zlasti pa za samouke. Mladina naj ne zamudi prilike, da se nauči knjigovodstva, ki ga danes zahteva sleherni poklic. — Knjigo dobite v Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

u— **Dijaki-inje gimnazij in meščanskih šol!** Prijavite se za posebne instrukcije v predmetih **za malo maturo,** vpisovanje do 3. junija. Ločeni oddelki po šolah in razredih! Učni honorar nizek. Poučujejo profesorji, strokovnjaki. Prijave dnevno dopoldne od 9. do 12. ure, popoldne od 4. do 6. ure: **Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole, Kogresni trg št. 2, II. nadstr.** Središče mesta!

u— **Novi poletni tečaji strojepisja — dnevni in večerni — (eno-, dvo- in trimesečni) se pričnejo 4. junija. Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Desetprstna učna metoda. Specialna strojepisna šola: največja moderna strojepisnica, raznovrstni stroji. — Informacije in prijave dnevno: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Osmošolke! Osmošolci!** Prijavite se v hiter ponavljalni tečaj iz matematike za maturo. Tečaj se začne v sredo, 2. junija in bo trajal do mature. Poučeval bo matematik strokovnjak. Honorar nizek. Prijave vsak dan od 8.—12. in od 14.—16.: **Novi (Turjaški) trg 5, Inštrukcije.**

u— **Maturantje drž. klas. gimnazije** bodo uprizorili v ponedeljek 7. in v petek 11. junija v frančiškanski dvorani ob 19 Sofoklejevo tragedijo v 5 dejanjih »Kralj Oidipus« v prevodu inspektorja A. Sovreta in v režiji E. Gregorina, člana Državnega gledališča.

u— **Sprejemni izpit za prvi razred gimnazije.** Dne 7. junija začno posebne instrukcije za sprejemni izpit v I. razred gimnazije. Temeljita in vestna učna priprava iz vseh predmetov po novih predpisih. Razlaga, ponavljanje tvarine, izpraševanje in strogo nadzorstvo. Poučujejo le profesorji-strokovnjaki. Prijave se sprejemajo dnevno dopoldne in popoldne. Lepi šolski prostori v središču mesta: **Kongresni trg 2, II. nadstr. Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole.**

u— **Pergamentni papir za senčnike** je zopet na zalogi pri M. Tičar, Ljubljana.

—lj **Starši! Nov tečaj s pripravo za malo maturo** začnemo **s 1. junijem.** Tretje in četrtošolce gimnazij in meščanskih šol pripravljamo ločeno po predmetih. — Posebej: **italijanščina, matematika, latinščina.** Dopoldne in popoldne. Honorar nizek. Prijave dnevno od 8.—12. in od 14. do 16.: **Novi (Turjaški) trg 5. Instrukcije.**

u— **Da obvarujete Vaše krznene predmete** in ostalo kožuhovino pred molji, jih prinesite čez poletje v shrambo in popravilo **»Kožuhovina«, Danilo Predalič, Ljubljana Sv. Petra c. 18.**

u— **Nesreče.** V ljubljansko bolnišnico so v petek sprejeli pet ponesrečencev. 3zletni posestnikov sin Alojz Zupančič iz Tisovca je padel z voza in si zlomil levo nogo. 25letnega hlapca Josipa Garbajsa z Rakovnika je konj udaril v glavo. — Hlod je padel na levo nogo 44letnemu železničarju Karlu Galetu iz Grosuplja in mu jo zlomil. Z voza je padel in si zlomil desnico 6letni sin slikarja Marjan Žorc iz Ljubljane. 4letni sinko nočnega čuvaja Srečko Pišarn iz Ribnice pa si je pri padcu zlomil desno nogo.

ZA ZRAK IN SONCE
LANOL
ŠPORT KREMA

KREMA ZA NEGO OTROK
BABY-KOL
MR. PH. J. KOLÁŘ
DOBI SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH

HARMONIKE
V NAJNOVEJŠI MODERNI IZDELAVI V VELIKI IZBIRI — DOBITE PO NAJNIŽJIH CENAH PRI TVRDKI
Everest Prešernova ulica 44
OGLED NEOBVEZEN., — ZAHTEVAJTE CENIK — HARMONIKE, GRAMOFONI, GRAMOFONSKE PLOŠČE I. T. D.

Velika Marijanska akademija v Unionu

pod pokroviteljstvom škofa dr. Gregorija Rožmana.

Slavje ljubljanskih srednjih šol.

SPORED AKADEMIJE:

1. a) J. Pribošič: (V. letn. učit.): Andante sostenuto.
   b) I. Massenet: Meditation iz opere Thais. Orkester učiteljišča, gosli solo klasična gimnazija.
   c) A. Foerster: Ave Maria iz opere Gorenjski slavček. Mešani zbor učiteljišča in klas. gimnazije, orkester učiteljišča:
2. J. Pogačnik: Davorija Marijinih mladcev. Deklamacija, I. moška gimnazija.
3. Wieniawsky: Koncert v d-molu 1. stavek. Gosli klasična gimnazija.
4. Govor. Klasična gimnazija.
5. a) A. Hribar: Srce Marijino.
   b) Dr. Mihelič: O gospa moja! Moški zbor gimnazij in učiteljišča.
6. Dr. R. Tominec: Ljubezen in resnica. Deklamacija II. ženska gimnazija.
7. a) Vodopivec: Imakulata.
   b) A. Foerster: Kraljica angelov. Ženski zbor učiteljišča, I. in II. ženske ter uršulinske gimnazije in učiteljišča.
8. a) Gr. Rihar: Srce Marijino.
   b) St. Premrl: Marija, dobrotno nam ohrani dom in rod! Mešani zbor srednjih šol in učiteljišča.

Orkester vodi prof. Fr. Stanič, petje prof. Sl. Mihelčič, oba na državnem učiteljišču.

Akademija se bo začela ob 11.15 dopoldne.

Vstopnice so v prodaji eno uro pred začetkom akademije pri blagajni kina Union.

Vse priprave posameznih, orkestra, zlasti pa mogočnega pevskega zbora, ki šteje nad 300 pevcev, obetajo prav lepo prireditev na dostojni umetniški višini.

Z Gorenjskega

Tekstilno šolo v Kranju bodo spet odprli. Te dni so se sestali zastopniki tekstilne industrije s Koroškega in Gorenjskega in razpravljali o zopetni otvoritvi tekstilne šole v Kranju. Kakor znano, je bila kranjska tekstilna šola aprila 1941 zaprta. Tekstilna šola v Kranju je edina strokovna šola te vrste za ves južnovzhodni alpski prostor in se v njej ne bodo šolali samo Korošci in Gorenjci, ampak tudi Štajerci in učenci iz mejnih alpskih okrožij.

Veliko zborovanje mladine. Za zaključek »Tedna ustvarjajoče mladine« je bila v Celovcu velika skupščina fantov in deklet. Govorila sta nadomestni vodja Thimel in okrajni vodja Regger.

Dekleta iz vzhodne Tirolske so obiskala Gorenjsko. Ko so bila dekleta gorenjske mladinske skupine decembra lani na obisku na vzhodnem Tirolskem, so jim tamošnja dekleta obljubila, da jim obisk vrnejo. Zdaj so prišla pod vodstvom okrožne mladinske voditeljice Herte Gauggelove. Najprej so obiskala Kranj, kjer so bila prisrčno sprejeta. V Škofji Loki in Predosljah so potem nastopila pri vaških popoldnevih. Naslednji nastop je bil v Medvodah in Smledniku. Predvajala so igre, narodne plese in pela tirolske pesmi.

V Medvodah je krajevni skupinski vodja ob materinskem dnevu izročil najstarejši materi in ženam, ki imajo največ otrok, šopke cvetja. — Pred kratkim je krajevna ženska voditeljica ga. Cirmanova sklicala svoje sodelavke k apelu, kjer jim je krajevni skupinski vodja dal nova navodila.

V Kranju bo v soboto in nedeljo gostovala varietejska družba, o kateri pravi gorenjski tednik, da zasluži, da se jo s poudarkom omeni.

K zbirki starih čevljev, ki bo od 23. maja do 12. junija, pripominja gorenjski tednik: Pri mirnodobni uporabi dosluži vsako leto 100 do 150 milijonov copat in čevljev. Te je treba sedaj mobilizirati. Čevlji, ki jih bodo zbrali, bodo v zbirališčih presortirani v tri glavne skupine. Druga večja skupina bo postala zopet uporabna po manjšem ali pa tudi obsežnejšem popravilu. Pri večini čevljev pa bo izkoriščen star material. V kolikor ne bi bil uporabljiv za izdelovanje usnjenih vlaken, bo izkoriščen kemično. Iz 100 kg usnjenih škornjev se lahko pridobi 12 kg tehnične masti, ostanek pa je še uporabljiv za gnojenje.

Spodnja Štajerska

Dr Uiberreither pet let gauleiter. Te dni je minilo 5 let odkar je bil za gauleiterja na Štajerskem postavljen dr. Siegfried Uiberreither. Ob obletnici je gauleiter zbral svoje najožje sodelavce in se jim zahvalil za zvesto sodelovanje in pomoč.

Novi grobovi. V Mariboru je nenadno preminila 76 letna vdova šolskega ravnatelja Marija Šmidlova. V Celju so zadnje dni umrli: Štefanija Lavrinčeva, rojena Rebernikova, stara 64 let, Uršula Krivčeva, stara 78 let, 61 letna Zofija Kačičeva iz Laškega, 19 letna Terezija Piklova iz Male gore, 47 letni Leopold Seidl iz Rogaške Slatine in 66 letna Marija Krepkova, rojena Križnakova. V Laškem so umrli: Herman Edschid, 72 let star, 75 letna Terezija Šramlova, rojena Rabičeva in 49 letni Blaž Pinter, v Št. Jurju pri Celju pa je umrla Kristina Kremceva.

V Žalcu je bil v kinodvorani dobro obiskan pisan večer. Godba je igrala koračnice, valčke, vojaške in druge pesmi. — Dne 23. maja je bil v kinodvorani velik apel, ki ga je vodil krajevni skupinski vodja Friderik Steinböck. Dal je navodila o zbirki starega blaga, volne in čevljev. — Na delovnem zborovanju za žene, ki ga je vodila okrožna voditeljica Flora Königova, je bilo tudi predavanje o akciji za vkuhavanje in o okrevališčih za vojake.

Dnevi glasbe v Trbovljah. Okrožna glasbena šola v Trbovljah bo imela današnjo soboto in jutrišnjo nedeljo svoj praznik. Na sobotni prireditvi bodo nastopili gojenci iz ljudske in glavne šole, mladinska fanfara, violinska virtuozinja Ela Kastelitz in orkester pod vodstvom vodje okrožne glasbene šole Steckla. V nedeljo bo igrala godba Standarte brambovcev, promenadni koncert pa bo priredila rudniška godba.

O knjižnicah na Spodnjem Štajerskem je v mariborskem dnevniku napisal daljši članek Norbert Jeglič. Pisec pravi med drugim, da je bilo 1. aprila 1942 odprtih prvih 20 ljudskih knjižnic, ki so postale temelj sedanje mreže knjižnic, ki imajo po velikosti 100, 300, 500 in tudi 1000 izvodov. Največje pa so knjižnice v Mariboru, Celju in Ptuju, ki imajo 15.000, 10.000 in in 5000 knjig. Prva sredstva za nabavo knjig je dal šef civilne uprave na Spodnjem Štajerskem, za naprej pa se morajo pobrigati posamezne občine za vzdrževanje knjižnic.

Nevarna igra, žrtev otroške radovednosti sta postala 14 letni posestnikov sin Konrad Peklar in 15 leni vrtnarjev sin Štefan Resnik iz Tezna pri Mariboru. Peklar je s kladivom tolkel po naboju za puško, ki je eksplodiral v trenutku, ko se je svojemu tovarišu približal Resnik. Oba sta bila poškodovana, in sicer Peklar na desni roki, Resnik pa je bil ranjen na prsih in na desni nogi. — Pri delu si je poškodoval oko 30-letni ključavničar državnih železnic Viktor Magdič s Teznega. Ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z vštetо trošarino):

1. **Kruh** iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; **testenine** iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna **pšenična moka** 2.70 lire; enotna **koruzna moka** 2.20 lire; **riž** navadni 2.70 lire; **fižol** 6 lir za kg.

2. **Jedilno olje** (olivno) 14.70 lire za liter; **surovo maslo** 28.40 lire za kg; **slanina** soljena 19 lir za kg; **mast** 17 lir za kg.

3. **Kis,** 4% vinski 6.35 lire za liter.

4. **Mleko** 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.

5. **Sladkor:** sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.

6. **Mehka drva, razžagana,** franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; **trda razžagana drva** 40 lir za stot; **enotno milo,** ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Nedelja, 30. maja, ob 15: **V času obiskanja.** Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Ponedeljek, 31. maja, ob 16: **Princeska in pastirček.** Zaključena predstava za GILL. za GILL.

*

E. Gregorin: »V času obiskanja.« Pasijon v šestih postajah. Osebe: Marija — Starčeva, Jezus — Gregorin, Janez — Verdonik, Peter — Bratina, Juda — Nakrst, Magdalena — Sancinova, Jožef iz Arimateje — Tiran, Nikodem — Plut, Kaifa — P. Kovič, Aminadab — Raztresen, Gamaliel — Presetnik, Joda — Gorinšek, Sadok — Lipah, Levi — Blež, Amos — Brezigar, Poncij Pilat — Peček, Veronika — Simčičeva, žena — Rakarjeva. Režiser: E. Gregorin, scenograf: inž. E. Franz, scenska glasba: prof. M. Tomc.

OPERA

Nedelja, 30. maja, ob 17: **Vnebovzetje B. D. M.** Oratorij. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Ponedeljek, 31. maja: Zaprto.

*

Hugolin Sattner: »Vnebovzetje B. D. M. Oratorij v treh delih za soli, zbor in orkester. Solisti: sopran-Heybalova, alt-Golobova, tenor-Lipušček, bariton-Dolničar, bas-Lupša. Besedilo: dr. Mihael Opeka. Dirigent: Anton Neffat; zborovodja: Rado Simoniti.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 30. MAJA 1943/XXI.

8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 8.15: Koncert izvaja organist Luigi Renzi. 11.00: Prenos pete maše iz Bazilike Sv. Pavla v Rimu. 12.00: Razlaga Evangelija v italijanščini (O. G. B. Marino). 12.15: Razlaga Evangelija v slovenščini (O. K. Sekovanic). 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Pesmi in napevi. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Klasični orkester vodi dirigent Manno. 13.35: Simfonična glasba. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Koncert Radijskega orkestra in Komornega zbora vodi dirigent D. M. Šijanec. — Slovenska glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. 17.15: Ing. OBLAK Ivan: Plemenskim živalim sonca in gibanja — predavanje v slovenščini. 17.35: Orkester Cetra. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 20.20: Pripombe k dogodkom. 20.30: Simfonični kancert vodi dirigent Previtali. 21.40: Priljubljeni pesmi vodi dirigent Zeme. 22.20: Orkestralno glasbo vodi dirigent Petralia. 22.45: Poročila v italijanščini.

---

sem nepremičen, oči so mi bile odprte, ušesa napeta in v pričakovanju. Česa? Videl nisem nič, toda moralo je biti strašno. Mislim, če bi bilo kateri ribi prišlo na um, da b skočila nad vodo, kakor se često dogaja, da bi bilo dovolj, da bi se zgrudil trd in brez zavesti. Vendar sem se s silnim naporom spet zavedel, kajti razum me je bil že zapuščal. Znova sem zgrabil steklenico z rumom in pil v velikih požirkih. Nato sem se domislil in začel sem kričati na vse grlo, obračajoč se zaporedoma proti vsem štirim. Ko mi je bilo grlo popolnoma omrtvičeno, sem poslušal. V daljavi je tulil pes.

Pil sem še in se zleknil, kakor sem dolg, v dno čolna. Tako sem ostal mogoče uro, mogoče dve, ne da bi spal, oči sem imel odprte, okoli mene pa so bila strašila. Nisem se upal dvigniti, čeprav sem si silno želel; odlašal sem od minute do minute. Govoril sem si: »Hajd na noge!« Ali bilo me je strah, da bi se zganil. Slednjič sem se vzdignil neskončno previdno, kakor če bi mi življenje zaviselo od najmanjšega šuma, ki bi ga naredil, in motril sem preko čolna.

Omamljen sem bil od najbolj čudovito čudnega prizora, ki ga je mogoče videti. Bilo je eno izmed mamil dežele vil, ena izmed prikazni, o katerih pripovedujejo popotniki, ki se vračajo iz daljnih krajev in ki jih poslušamo, ne da bi jim verjeli.

Megla, ki je dve uri prej plavala na vodi, se je polagoma umaknila in se zbrala na obrežjih. Popolnoma je zgnila z reke in stvorila na obrežjih vrsto gričev, visokih šest ali sedem metrov, ki so se lesketali v mesečini z veličastnim bleskom snežnikov, tako da ni bilo videti nič drugega, ko z ognjem pretkano reko med belima gorama; na nebu pa se je kazala polna in široka luna, velika luna, ki je svetila sredi modrikasto-mlečnega neba.

Vse vodne živali so se prebudile; žabe so divje kvakale, medtem ko sem zdaj na desni, zdaj na levi slišal tisti molični, žalostni glas, ki z njim krastače vpijejo proti nebu in ki zveni liki bron. Čudovito! Ni me bilo več strah; bil sem sredi tako nenavadne pokrajine, da me niso mogle osupniti niti najbolj izrazite posebnosti.

Koliko časa je trajalo, prav nič ne vem, ker sem slednjič zaspal. Ko sem spet odprl oči, je mesec bil zašel, nebo je bilo popolnoma pooblačeno. Voda je šljuskala žalostno, veter je pihal, bilo je mrzlo, tema ko v rogu.

Izpil sem ostanek ruma, nato sem poslušal šklepetajoče šestenje trsja in zlobno šumenje reke. Skušal sem videti, toda razločiti nisem mogel ne čolna, niti lastnih rok, ki sem jih približal očem.

Medtem se je polagoma svitalo. Zdajci se mi je zazdelo, da polzi tik mene neka senca; zakričal sem, neki glas mi je odgovoril; bil je ribič. Poklical sem ga, približal se je in povedal sem mu svojo nezgodo. Svoj čoln je pripeljal tesno ob mojega in potegnila sva za verigo. Maček se ni zganil. Nastopal je dan, mračen, siv, deževen, leden, eden tistih dni, ki nam prinašajo žalost in nesrečo. Opazil sem tretji čoln, priklicala sva ga. Mož, ki je bil v njem, je združil svoje moči z najinimi. Sidro se je nato polagoma udajalo. Dvigalo se je, toda počasi, počasi. Bilo je obteženo z znatnim bremenom. Končno smo zapazili črno gmoto in potegnili smo jo v moj čoln.

Bilo je truplo stare ženske, ki je imela obilen kamen okoli vratu.

SPORT

Spored na treh igriščih

Pestri prvenstveni dogodki, največ na igrišču Ljubljane ob Dunajski cesti

Kakor smo že zabeležili zadnje dni, se bo domače prvenstveno tekmovanje v nogometu po končani prvi polovici nadaljevalo kar brez odmora in zato je danes že na vrsti — vsaj v glavnih dveh skupinah — prvo povratno kolo z običajnima dvema tekmama iz vsake divizije. Razen tega pa gre svojo pot tudi pred kratkim začeto enako tekmovanje rezervnih in mladinskih moštev. Spričo obilice dogodkov je morala zveza spored razdeliti na tri igrišča, med katerimi pa bo vendarle ono staro in najbolj znano — čeprav ne najbolj negovano — ob Dunajski cesti glavno prizorišče današnjih dogodkov, saj bo na njem odigranih nič manj kakor pet srečanj za točke. Ostali dve igri današnjega dneva — vsekakor samo mladinski — bosta v dopoldanskih urah na Kodeljevem in za Kolinsko tovarno.

Da si bodo obiskovalci lahko razdelili obisk današnjega sporeda na zelenem polju, objavljamo v naslednjem urnik o tekmah še enkrat, in sicer takole:

IGRIŠČE LJUBLJANE

ob 9.30: Vič - Ljubljana, mladina;
ob 10.30: Žabjak - Vič, rezerva;
ob 14.: Dopolavoro t. t. - Mladika, rez.;
ob 15.15: Žabjak - Mladika (II. divizija);
ob 17.: Dopolavoro t.t. - Hermes (I. div.).

IGRIŠČE MLADIKE

Ob 10.15: Mladika - Hermes, mladina.

IGRIŠČE MARSA

Ob 10.: Dopolavoro t. t. - Mars, mladina.

*

s— **SK Žabjak.** Vsi igralci I. moštva za prv. tekmo naj bodo ob 14.15 v garderobi na igrišču Ljubljane. Rezerva mora biti ob 9.30 v isti garderobi. Vsi točno! Kurent sigurno!

Po italijanskih terenih

Glavni nogometni dogodek v Italiji bo danes finalna tekma za italijanski pokal, v kateri bosta nastopili moštvi **Torina in Venezie** na nevtralnih tleh v Milanu. Kolikor lovorik je Torino že pobral letos, po njih skoraj ni verjetno, da bi mu v današnji tekmi ušla še ta zadnja v letošnji sezoni.

Razen te prireditve za odločitev o letošnjem pokalnem zmagovalcu pa so danes na vrsti tudi predzadnje prvenstvene tekme v diviziji B. Glavno srečanje bo vsekakor v Udinu, kjer bo gostovala enajstorica Napolija. Če bo zmagala, potem bo odločitev za najboljše mesto med udeleženci te skupine še bolj negotova prav do zadnjega in bo zadnja beseda izrečena šele prihodnjo nedeljo med tremi kandidati. Današnji spored obsega naslednjih sedem srečanj:

Udinese - Napoli, Cremonese - Siena, Fanfulla - Pescara, Pisa - Mater, Pro patria - Padova, Novara - Spezia in Alessandria - Anconitana.

V izbirnih tekmah najboljših moštev iz divizije C za prestop v višji razred mora danes **moštvo Gorizie** prestati še eno preizkušnjo izven doma, in sicer proti istoimenski enajstorici v **Lecceju.**

Paberki iz avtomobilizma

Španska vlada je odstopila velikemu podjetju v španski Gvineji 4000 hektarjev zemlje, da bi tam začelo gojiti kavčuk.

*

Rumunija bo uvozila iz Nemčije okrog 3500 poljedelskih traktorjev.

*

Na Madžarskem je bil pred kratkim ustanovljen tehnični odbor za nadzorstvo in razvoj vse petrolejske industrije. V zadnjem času se je začelo predvsem razvijati pridobivanje metana v Transilvaniji.

*

Kakor piše švedski list »Stockholm Tidningen«, je proizvodnja jekla v Rusiji padla od 22 milijonov ton v lanskem letu na 10 milijonov ton v isti dobi letošnjega leta, in sicer zaradi izgubljenih ukrajinskih rudnikov.

Drobne zanimivosti

Naval na trgovine s kovčegi v Sofiji. Kakor smo že poročali, morajo sofijski Židje zapustiti bolgarsko prestolnico. Začnje dni je bil zato velik naval na trgovine s kovčegi, ki so domala vse pokupili Židje. Prvi transport Židov, tisoč po številu, je že odšel v neko južnobolgarsko pristanišče.

Poslovne ure v državnih uradih na Bolgarskem. Beograjski nemški dnevnik poroča, da bodo od 1. junija poslovne ure v bolgarskih državnih uradih od 8. do 12 in od 3. do 7. popoldne.

Ukrepi proti tifusu v Carigradu. Turški minister za zdravstvo je odredil, da morajo v Carigradu zapreti osem srednjevrstnih hotelov, ker njih naprave ne odgovarjajo higienskim predpisom ter ustvarjajo pogoje za razširjenje epidemije tifusa. Strogi tozadevni ukrepi veljajo tudi za vsa javna kopališča.

Civilna mobilizacija na Angleškem. Iz Lizbone poročajo, da bodo na ozemlju Velike Britanije v kratkem pozvani na službovanje moški od 18. do 65. in ženske od 16. do 60. leta. Vsi bodo zaposleni v tvornicah za vojno industrijo.

Razdelitev zemlje med kmete v Turčiji. Iz Carigrada poročajo, da je turška vlada pripravila zakonski predlog, ki bo predložen narodni skupščini v odobritev. Predlog predvideva razdelitev 100.000 hektarov zemlje med kmete. Zemlja je vredna 70.000 turških funtov ter jo bodo kmetje plačali v štiridesetih polletnih obrokih.

»Jutrovi« oglasi so Vaši najboljši nakupovalci in prodajalci!

Mali oglasi

Kdor išče službo plača za vsako besedo L —.30, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L 7.—. — Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1.—, za vse druge oglase L —.60 za besedo, za drž. in prov. takso L —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.—. Najmanjši iznos za te oglase je L 10.—.

Tel. 40 88
DRVA PREMOG GOMBAČ
Gledališka 14

Hišni posli
iščejo službe

Kavarn. kuharica
poštena, išče mesto za kavarno ali pa za hotelsko sobarico. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sobarica«. 8796-1

Kuharica,
ki opravlja tudi druga hišna dela, sprejme službo k odraslimi družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kuharica«. 8777-1

Perica
išče službe, ki bi hodila na dom prat. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra perica«. 8833-1

Boljša kuharica
želi službo vesina, zmožna vseh hišnih del, grem tudi k otrokom in ki cenijo poštenost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 8871-2

Mlada kuharica
samostojna išče mesto k manjši družini ali k starejšemu gospodu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »S. P.« 8875-2

Postrežnica,
pridna, poštena išče zaposlitve dvakrat ali trikrat tedensko. Naslov v vseh posl. Jutra. 8723-1

Izurjena pletilja,
vajena vseh strojev, išče službo za takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 8845-1

Mlada gospodična
išče mesta k otrokom ali kot pomoč v gospodinjstvu, najrajše k italijanski družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfektno italijansko«. 8709-1

Zaposlenja
vsakršnega, išče dekle z znanjem kuhe, šivanja, nege otrok, pospravljanja, nemščine, strojepisja stenografije z 12-letno pisarniško prakso. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno« 8929-1

Postrežnica
poštena, išče službo za dopoldne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Postrežnica«. 8919-2

Hišni posli
dobijo službo

Mlado dekle
ki ima veselje za gostilno, sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Začetnica« 8605-1a

Služkinja
sposobna kuhanja in hišnih del se išče za malo družino v mestu. Prvi pogoj poštenost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ala«. 8897-1

Služkinjo
pridno in pošteno, sprejmem takoj. Pretnar, Gledališka 4. 8914-1

Postrežnico
mlajšo, pošteno, močno za popoldne, takoj sprejmem. Prenočišče v hiši. Zglasiti se vsak dan od 13.—15. ure, Einspieler ieva 23. Bežigrad. 8856-1a

Mlajše dekle
ki ima veselje do dela, sprejmem k otroku in pomoč v gospodinjstvu. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8832-1a

Zdravo dekle
za vsa hišna dela in kuho, sprejmem takoj v dobro hišo. Naslov v vseh posl. Jutra. 8906-1a

Služkinjo
vajeno krav, prašičev in za pomoč v kuhinji, sprejme gostilna »Franc Kregar«, Ljubljana, Litijska c. 28. 8858-1a

Dijak,
ki bi bil pripravljen pomagati pri kmečkem delu, se sprejme čez počitnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanska okolica«. 8767-1a

Starejšo žensko,
preprosto in značajno po možnosti z nekaj eksistence, lahko tudi z enim otrokom sprejmem v skupno gospodinjstvo. Ponudbe z naslovom in sliko na ogl. odd. Jutra pod »Ženitev ni izključena«. 8761-1a

Hišnika
ki ima veselje do zelenjadnega vrta, zmožnega obdelovanja, sprejmem takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8928-1a

Akviziterje (-ke)
za lahek posel v Ljubljani in na deželi sprejmemo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobre stranke« 5758-1a

Kmečko žensko,
starejšo, popolnoma samo, katera zna samostojno voditi gospodinjstvo, malo vrta ter bi nadomestovala mater dvema otrokoma, se takoj sprejme. Ogleditati se 30. V. od 3. do 6. ure. Trsatska ulica št. 5. Pražerna Slast. Vič. 8818-1a

Katera
gospodinjska pomočnica, ki je samostojna, prvovrstna moč, želi zboljšati sedanje mesto? Samo one, ki so dobro verzirane v kuhi in splošnem gospodinjstvu, ter imajo večletne prakso, naj se pismeno javijo pod »2 osebi«, dobra služba na ogl. odd. Jutra. 8900-1a

Služkinjo
za vse hišna dela, iščem za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 8724-1a

Gospod. pomočnico,
ki zna kuhati, iščem za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 8804-1a

Stalno mesto
z dobro plačo dobi oseba, ki je izvežbana v sodavičarski stroki (brezalkoholne pijače). Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izurjen sodavičar«. 8898-1a

Postrežnico
mlado, ki ima veselje do otrok, sprejmem za popoldan. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8863-1a

Frizerko
samostojno dobro moč, sprejmem takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Verzirana«. 8910-1a

Mlajša sobarica
vešča šivanja, katera govori ital. in nemško, dobi stalno službo. Naslov v vseh posl. Jutra. 8888-1a

Dekle
pridno in pošteno za cvetličarno in vrtna dela se sprejme takoj. Simenc, vrtnarstvo, Sv. Križ. 8891-1a

Postrežnica
pridna in poštena se sprejme. Hrana zadostna. Zglasiti se od 14. ure naprej. Kettejeva št. 9 (Šiška). 8958-1a

Postrežnico,
mlajšo, sprejmem. Gasilska 15-I. Šiška 9005-1a

Uradništvo
išče službe

Uradnica
izvežbana stenografinja za odvetniško pisarno, se išče le za pol dneva. Plača dobra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ev. takoj«. 8896-1

Blagajničarka,
vajena specerijske trgovine — išče primerne zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potrebna«. 8775-2

Vzgojiteljica,
instruktorica, diplomirana filozofka z mnogo znanja, zmožna slovenskega, srbohrv., francoskega, nemškega dela, ima italijanskega jezika, zmožna pisarniških del, finega šivanja, krojenja, ročnih del s pohištvom, išče popoldanske zaposlitve in prazno sobo. — Pogačnik Vida, Strossmayerjeva 10-I, Ljubljana. 8939-2

Gospodična,
mlada, inteligentna, z znanjem nemščine, išče službo pri otrokih ali kaj sličnega. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Ljubiteljica otrok«. 8977-2a

Vajenci/ke

Vajenca(-ko)
sprejme specerijska trgovina takoj ali pozneje. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi z deželo«. 8770-44

Fotograf. vajenca
sprejme foto trgovina Joško Smuc, Bleiweisova 5 — Banka »Slavija«. 8639-44

Učenka
za pletilstvo se sprejme. Glince, Čampova 5. 8795-44

Fotografskega
vajenca in vajenko sprejmem takoj. Zglasiti se pri Fotograf Kocmur, Prešernova 9 8793-44

Pomočnico
in učenko sprejmem. Salon Ravnikar, Via Ariella Rea 3/I. 8839-44

Brivskega vajenca
in frizersko vajenko se sprejme. Franc Wildman, Ljubljana, Napoleonov trg 5. 8762-44

Vajenca
za krojaško obrt, iščem. Naslov v vseh posl. Jutra. 8710-44

Vajenca
za galanterijsko veletrgovino iščemo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesečna nagrada«. 8972-44

Vajenca
ali vajenko za krojaško obrt, sprejmem. Žužek Ciril, Celovška 57. 9006-44

Učenko
poštenih staršev, ki ima veselje do šivanja, sprejme takoj salon Mira Škabar, Ulica 3. maja 5/II. 8829-44

Zaslužek

Zaklonišča
skice — načrte — ureditev prevzame gradbeno podjetje proti nizkemu honorarju. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Podjetje«. 8697-3

Zaslužka
iščem s prepisovanjem na stroj ali poldnevno zaposlitev kot strojepiska. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlada in vestna«. 8851-3

Prošnje,
vloge v italijanščini, prevajanje, intervencije, informacije in vse trgovsko-obrtne posle poverite zaupno komercijalni pisarni Zaje Lojze, Gledališka ulica 7. 8846-3

Popravljam
vse električne aparate. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »99«. 8912-3

Pouk

Nem. konverzacijo
in pouk nudi izobražena gospa. Konverzacija v skupinah 4—8 oseb, zelo majhen honorar. Kongresni trg 13-II. 8402-4

Nemščino
in angleščino s pravilno izgovorjavo poučujem tudi čez poletje. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Učiteljica jezikov«. 8792-4

Za maturo
in sprejemne izpite pripravljam. Poučujem italijanščino, nemščino, angleščino in vse srednješolske predmete. Metoda praktična. Vrhovčeva 12, vis. pritličje, levo (križišče Jegličeve). 8864-4

Italijanščino
in nemščino po hitri in praktični metodi poučuje gospa. Ugodne cene. Rimska c. 10-I, desno. 8853-4

Mojstrski izpit.
za pospešeni tečajnik dela izpita, Vas praktično, temeljito pripravi za to znožen učitelj. Cena od uč. ure 10 do 12 lir. Naslov dobite v trgovini K. Pučnik, Frančiškanska ulica 3. 8604-4

Angleščino
poučujem po preizkušeni metodi posameznike in skupine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Profesor«. 8768-4

Italijanščino,
nemščino, francoščino, angleščino, poučuje dipl. učiteljica. Kolodvorska 11 pritličje. Informacije dopoldne. 8733-4

Francozinja
nudi francosko konverzacijo samo damam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8955-4

Diplom. matematik
poučuje matematiko, kemijo, fiziko, mineralogijo, nemščino itd. Važno za maturante! Naslov v ogl. odd. Jutra. 9008-4

Prodam

»Florida«
krema Vas obvaruje pri sončenju peg in opeklin, pri tem pa dosežete krasno zagorelo polt. Dobi se povsod. J-275-M-6

»Florida«
porcelan krema z vitamini in hormoni Vam hrani in napravi lepo polt. »Florida« se dobi povsod. J-276-M-6

Bramorje
in voluharje uniči preizkušeno sredstvo Bramorin z navodili v drogeriji Kanc, Židovska ulica 1. 8836-6

Dva kunčja hleva
moderno urejena zavarovana proti vlomu tudi na prostem. Več samic z mladiči in brez kakor tudi samcev Belgijske orjake ugodno prodam. Dolenjska cesta 48-c — hišnik. 8700-6

Novi zaboji
od tobačnih izdelkov so stalno naprodaj. Vidovdanska c. 6. 8666-6

15 kg modre galice
v kockah, prodam po zmerni ceni. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8791-6

Moško obleko,
dobro ohranjeno, prodam za Lir 600. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8781-6

Dve svileni damski obleki
za srednjo postavo, poceni naprodaj na Cesti 29. oktobra št. 7/I, vrata 9. Ogled med 10. in 12. uro. 8773-6

3-delna kunčnica,
dobro izdelana, se proda. Rožna ulica 37. 8834-6

Prodam
zaradi smrti 2 kosa vzorčaste čiste svile. Iz prijaznosti na ogled v salonu Mire Škabar, Ulica 3. maja, 5/II. 8828-6

Jedilni kis
prvovrstni, priporoča drogerija KANC, Židovska ulica 1. 8837-6

Porcelan servis
za 12 oseb in dekliško birmansko obleko prodam. Ogled od 10. do 16. ure. Javornikova 13, Lipičar. 8816-6

Register blagajno
kromano, v dobrem stanju, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8821-6

Ženske čevlje
nizke, črne št. 39, nove, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8322-6

Valovita
150 kv m. za kritje streh prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra pod »Ceno«. 8824-6

Otroški voziček
avtomobil, popolnoma zaprt, debela guma ter pletena košara za dojenčka, prodam Zorec, Marenčičeva ul. 3, Moste. 8838-6

Tehtnico
nove, Berkel, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8830-6

PREMOG DRVA
I. Pogačnik
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica 5
Telefon 20-59

Šah mizico
starinsko, umetno vloženo, s štirimi predalčki in predvojno blago za moško obleko s kompletno podlogo, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Intarzja mizica«. 8701-6

Za birmo
aquamarin uhani in rabljen pribor se proda. Naslov v vseh posl. Jutra. 8889-6

Otroški voziček
globok, predvojni, skoraj nov in novo otroško posteljico, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8881-6

Železen štedilnik
naprodaj. Pod Hribom 51 — Zg. Šiška. 8882-6

Zajčnico
za 6 družin, prodam. Gruden, Rožna dol. XI št. 19. Ogled od 14. do 17. ure. 8869-6

Frizerji, pozor!
aparate za segrevanje skarp, praktične, kompaktne na 220 V, prodam. Bitenc, Medvedova 4. 8893-6

Prodam divan
v dobrem stanju in poceni. Naslov v vseh posl. Jutra. 8899-6

Jedilni servis
za 6 oseb najfinejši češki porcelan, krasen, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8847-6

Ribiško mrežo
tenet 40 m dolg, nerabljen prodam po ugodni ceni. Naslov se izve v podružnici Jutra v Novem mestu. 8850-6

Nov športni voziček
prodam Linhartova 6, Ljubljana 8849-6

Otroški voziček
globok se proda. Poizve se pri Tanko, Kajuhljeva ulica št. 8. 8716-6

Stoječa trava
ca. 9000 kv. m. poleg in ščilnice riža se proda. Informacije dnevno od 14. do 15. ure istotam. Belokranjska ulica 6 — Dolc. 8720-6

Prodam
12 rabljenih in zastekljenih oken in 11 vrat v dobrem stanju. Poizve se: gostilna Maček, Bohoričeva 9. 8719-6

Prodam:
miza, stole, skobenik, omaro za orodje, stojala in stol za kiparje. Naslov v vseh posl. Jutra. 8734-6

Otroški voziček,
globok, bel dobro ohranjen, prodam. Rajč, Vilharjeva 41. 8774-6

Hladilnik na led,
skoraj nov za trgovino ali gospodinjstvo, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra 8813-6

Otroški voziček,
športni, ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8806-6

Cement-opeko,
novo, 000 kom ter stara vrata, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8802-6

Vinske sode
24 komadov, prodam po ugodni ceni. Vodnikova cesta 71. 8799-6

Otroško posteljico,
novo, poceni prodam ali zamenjam za kaj primernega. Naslov v vseh posl. Jutra. 8798-6

Naprodaj
slama v balah po 50 kg in rabljen Alfa kotel. Informacije daje Buffe, Vošnjakova od 8. do 10. ure. 8800-6

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen, prodam. Jernejeva 39. 8711-6

Contax
model III, nov, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8970-6

Srebrna ura
tula, Anker, moška, žepna ugodno naprodaj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8966-6

Vrtne stole
zložljive, gostilniške proda pisarna Tribuč, Sodarska 2 (nad cerkvijo sv. Floriana) 8947-6

Omara za obleko
naprodaj v Hrenovi 16, pritličje. 8950-6

5 Oleandrov
velikih, lepih, v čebričkih, prodam za 200 lir in 2 veliki ivki. Sp. Šiška, Polakova ulica 7. 8948-6

Automat. tehtnici
Berkel 15 kg in Florenc 20 kg ugodno naprodaj. — Promet, Napoleonov trg. 8942-6

Salonarje št. 38
nove pidžame in razno pohištvo prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8941-6

Voziček
z modročkom, bel, globok, avtomodel, se proda. Poizve se po 5. uri. Blagovič Antonija, Tržaška c. 115. 8922-6

Otomano
in postelja z mrežo, dobro ohranjeno, prodam. Jakopič Frančiška, Ipavčeva 2. 8923-6

Dec. tehtnico
za 100 kg ter električni števec 5 amper prodam. Gosposka št. 6. Hišnik. 8925-6

Globok voziček,
dobro ohranjen, prodam. Fanči Sever, modistka, Petrarkova ul. 26 8927-6

Električen rešo
prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 8920-6

Športni voziček,
predvojni, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 8872-6

300 fižolovih prekel
novih, prodam. Poizve se v trgovini Sekavčnik Filip, železnina, Rimska c. 19. 8866-6

Nizko omarico
snažno, kuhinjsko, prodam. Bežigrad, Podmilščakova št. 15. 9015-6

Otroški voziček
bel, skoro nov, cinasto banjo za sedeče kopeli in otroško košaro na kolesih prodam. Naslov v ogl. oddelku Jutra. 9017-6

Frigidaire
velik za gostilno ali slično, prodam. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Garancija« 9019-6

Športna vozička
nova, lepa, močna, poceni naprodaj. Bohoričeva ul. 3, levo. 8965-6

Vozček-dira
naprodaj. Lepodvorska 35, Šiška. 8949-6

Orient. preproga
original Smyrna, velika, naprodaj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8961-6

Športni voziček
zamenjam ali posodim za globokega. Poizve se v Rožni dolini cesta VII/4 8962-6

Polhov plašč
modno boa in garnituro, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prilika«. 8975-6

Prodam:
staro kuhinjo s krodenco, furnirano posteljo z nočno omarico, razna okna in šalurine, mesing karnise, razne zaboje, 2 črni moški obleki, fino otroško posteljo, igralni otroški voziček. Ogled iz previdnosti pri tvrdki Oblak, Sv. Petra c. 18. 8932-6

Kupim

Lisičje boe
in krzno boljše vrste dobro ohranjeno, kupuje krznarstvo Rot, Mestni trg. J-274-M-7

Boe
lisičje, debelejše nošene in nove, polhove kože v kakršnem koli stanju in vsevrstne kože divjačine, domače zajčje kože, usnjate kovčke in aktovke stare in nove, čebelni vosek, polhov čepice v dobrem stanju, ter šetino in aroveo kupuje trgovina Zdravič, Ljubljana, Stari trg 30. 8055-7

Česlo,
ježice in kostanjev les, vsako količino kupi usnjarna Lavrič, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1. 7445-7

Tehtnico,
automatsko, brez uteži od 2 do 10 kg nosilnosti, kupim. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tehtnica«. 8790-7

Stare moške obleke,
čevlje, perilo, pohištvo itd. stalno kupuje: Alojzija Drame, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 29. 8843-7

Otroški voziček
športni, dobro ohranjen, kupi Glaser, — Poljanska 15, IV. stopnišče. 8842-7

Srebrno lisico
lepo, dobro ohranjeno, kupim. Naslov: Terka Pomeran, Planina pri Rakeku. 8844-7

Preprogo-tekač
4—6 m, tudi lahko rabljena, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tekač«. 8705-7

Fotoaparate
in vse uporabljive dele ter optične predmete — gramofone — itd., kupuje in sprejema v komisijo: Foto-tehnika, Bleiweisova 15 (hiša kavarne Evropa). 8867-7

Arzon-ova lizacija
aparat za izločevanje na elektr. priključen sistem, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Aparat«. 8892-7

V komis. prodajo
sprejemamo fotoaparate, umetnine, antikvitete in vsakovrstne dragocene predmete. — Parfumerija »Venus«, palača Bata. 8848-7

Frigidaire
za privatni uporabo, se kupi. Ponudbe poslati na podružnico v Novem mestu pod »Frigider«. 8691-7

Leico, Retino, Tenax
in projektor Optonis, kupim. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjeno«. 8706-7

Rabljene čevlje
otroške, moške in gamaše, kupujem. Klavžer, Vošnjakova ulica 4. 8857-7

Rabljeno
enažno pohištvo vseh vrst in drugo uporabne predmete stalno kupuje trgovina Ogled, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). 8810-7

Prodamo:
pleteno vrtno garnituro, stroj z dolgim čolniškom in razno. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). 8808-7

Dežo
za mast, emajlirano, 15 do 20 kg, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gospodinjstvo«. 8960-7

Violinsko škatljo
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Violina«. 8946-7

Volnene odpadke
in krpe ter kovine, steklenice in vsakovrstne predmete plača najbolje »Metalia«, Cesta Arielle Rea 16 (pri Levu). 8943-7

Zapravljivček
dobro ohranjen kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zapravljivšek«. 8931-7

Mizico ali omarico
t-ot podstavek za radio kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Radio«. 8907-7

Plačamo zelo dobro
za stare bicikelj-gume, bicikljje, motorna kolesa ter gume za motorna kolesa. Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6. 8937-7

Preproga Angora
3×2 se ugodno proda. Naslov v vseh posl. Jutra. 8915-7

Lep Oleander
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oleander«. 8887-7

Glavo Singer
šivalnega stroja in omaro za obleko kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Novejše«. 8997-7

Hladilnik
električni za manjšo gospodinjstvo, kupim. Pražakova 15-I. 9002-7

Posest

Kupim travnik
do 20.000 kv m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Travnik«. 8604-20

Hišo ali parcelo
do 750.000 lir, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sem kupec« 8603-20

Kupim parcelo
za največ 150.000 lir ali dve manjši. »Resen kupec« 8602-20

Kupim parcelo
za dezinfekcijo event. tudi drugje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Do 200.000«. 8601-20

Prodam parcelo
za vilni sistem v bližini Sv. Petra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna lega«. 8600-20

Prodam parceli
v Šiški v bližini stare mitnice po 110.000 in 150.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šiška«. 8599-20

Prodam parcelo
za Bežigradom pred tepniško vojašnico za 130.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prodajalec« 8598-20

Prodam parceli
po Lir 35 kv. m., Ceglar Stanko, Rudnik 116. 8796-20

Parcelo
v Mestnem logu 975 kv. m prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Log«. 8754-20

Travnik za košnjo
na Viču ali v Trnovem kupim do Lir 80.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Košnja«. 8753-20

Več stavbnih parcel
v Rožni dolini, naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kupim travnik«. 8885-20

Njivo
ob slepem tiru 1100 kv. m. prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prav lepa«. 8749-20

Parcelo
v začetku Tržaške ceste prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pri urici« 8746-20

Parcelo
830 kv. m prodam za Lir 230.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Se-vesna«. 8944-20

Parno žago
blizu žel. postaje v neposredni bližini Ljubljane z več poslopji in vsemi stroji prodamo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Žaga«. 8747-20

Hišo na Galjevici,
zidano, visoko pritlično, lepa stanovanja, prodam za Lir 200.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Galjevica«. 8745-20

Parcelo
v Podmilščakovi ulici 850 kv. m prodam za Lir 250.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Podmilščakova«. 8743-20

Parcelo
750 kv. m blizu Peruškove ceste prodam po Lir 370. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Peruškova«. 8743-20

Vilo
blizu tramvaja dvo- do tristanovanjsko kupim kjer koli ne predaleč iz mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Do lir 500.000«. 8742-20

Kompleks
v Mestnem logu 48.000 kv. m., tudi samo poljubni del, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrijski«. 8750-20

Hišo v Dragi
s krasnim vrtom in modernimi stanovanji prodam za Lir 250.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kupim večjo«. 8751-20

4-stanovanj. hišo
v mestu z vrtom in pritiklinami, prodam. Ponudbe v ogl. odd. Jutra pod »Brez posrednikov«. 8826-20

Trgovsko hišo
5-stanovanjsko, dvoriščem in vrtom, v centru mesta, prodam. Cena po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brez šušmarjev«. 8825-20

Hišico
s tremi sobami, vsemi pritiklinami in sadnim vrtom, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo ugodna cena«. 8827-20

Kupim travnik
vsake količine, ne manj kot znotraj bloka. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Košnja«. 8882-20

Parcelo
cca. 900 kv m. po 70 lir za kv. m, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod 10 min. od Remize 8886-20

Kompleks
najmanj 4000 kv. m znotraj bloka kupimo takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »4000 kv. m«. 8752-20

Stavbno parcelo
ob Celovški cesti za trinadstropnico, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Teska«. 8884-20

Parcelo
ob Celovški cesti, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »700 kv. m«. 8883-20

Hišo,
moderno, novo dvonadstropno, šeststanovanjsko v bližini centra ugodno prodamo. Posredovalci izključeni. Resni interesenti naj pošljejo ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina — radi zapuščine«. 8852-20

Hišo
do 150.000 lir, kjerkoli, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »S hipoteko večo«. 8749-20

Njivo
1500 kv. m, gramozna podlaga, prodam neposredno. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ob Ljubljanski cesti«. 8760-20

Hišo
enodružinsko, — parket, 1-let, 1.000 kv. m vrta, prodam ali jo zamenjam za dvodružinsko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Periferija«. 8926-20

Novo hišo
z vrtom, oddaljeno, 5 minut od tramvaja na Viču, bi zamenjal s hišo, za katero doplačam ali prevzamem hipoteko. Prednost imajo Mirje, Šiška. Ponudbe na Sv. Petra c. 5, pritličje, desno. 8796-20

Hišo
v Dravljah na parceli 5400 kv. m, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »385.000 lir«. 8739-20

Parcelo
850 kv. m prodam za 195.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blizu Vodovodne«. 8741-20

Hiša
na Galjevici in stavbna parcela v Streliški ulici, se proda. Naslov v vseh posl. Jutra. 8717-20

Večje zemljišče
utrezajoče kot stavbna parcela se kupi v severnem delu Ljubljane. Posredovalci izključeni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina«. 8718-20

Naprodaj
hiše enonadstropne, pritlične in visokopritlične.
Parcele: v vseh delih mesta od 55 do 500 lir za kv. m. Zajec Andrej, realitetna pisarna, Tavčarjeva 10. 8771-20

Stavbno parcelo
prodam za 60.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »600 kv. m«. 8984-20

Parno pekarno
z enonadstropno hišo vred in prostim stanovanjem ugodno prodam ob Bleiweisovi cesti, periferija mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izreden promet«. 8982-20

Lepo vilo
v neposredni bližini centra prodam za 650.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zaradi bolezni«. 8993-20

Stavbno parcelo
800 kv. m veliko, na krasni sončni legi, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »300.000 lir«. 8985-20

Stavbno parcelo
700 kv. m veliko, v Šiški, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »80.000 lir« 8987-20

Gradbene parcele
11 komadov po 840 kv. m, prodam skupno. Cena ugodna. Dolnice pri Dravljah. Lepa lega. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7, v hiši »Ekonom«. 8983-20

Prodam ugodno
dve stari trgovski hiši v bližini Uniona. Zida se lahko veliko palačo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Str

Knjige

Ljubljanski zvon
ali Dunajski, kompletne letnike ter posebne mesečne, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanski Zvon«. 8855-8

Posamezne letnike
Ljubljanskega in dunajskega Zvona, Stritar Zbrani spisi I. do III, Trdina Babovi hukarji, Bajke in povestiv, Kersnik Zbrani spisi I—III, Prešeren Poezije 1847, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro plačam«. 8862-8

Prodam
Ullsteins Weltgeschichte Neuzeit »1001« Nacht orig. izdaja. Casanova Memoiren — 6 knjig. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nemške knjige«. 8727-8

Radio

Radio aparat
Philip, 4+1-cevni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8779-9

Radio
znamke »Blaupunkt« prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8956-9

Radio
kupi Franc Kristan, mch. delavnica, Bleiweisova cesta 54. 8959-9

Pohištvo

Zaloga pohištva
Stanovanjska oprema. — Ljubljana, Gradišče 4. Vsakovrstno pohištvo na zalogi. Ogled brezobvezen. 7677-12

Spalnico
iz vezanega lesa, orehova korenina, kompl., naprodaj. Mizarstvo Filip, Vodnikova c., nasproti šole v Zg. Šiški (še znotraj bloka). 8658-12

Več pleskanih
spalnic, kuhinjskih oprav, posamezni komadi in kasči, nudi trgovina pohištva »Sava«, Miklošičeva c. 8878-12

Prodam
jedilno mizo in 6 usnjenih stolov. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8782-12

Jedilnico
in spalnico iz trdega lesa, dobro ohranjeno, stoječo blagajno sistema »Wertheim«, dobro ohranjen klavir, razne preproge itd., prodamo. ABC, Ljubljana, Melvedova c. 8, poleg kolodvora Šiška. 8852-12

Prodam lepo,
zelo dobro ohranjeno starinsko sobo, sestoječo iz: postelje, trodelne omare, nočne omarice, pisalne mize, umivalnika in stoječe električne svetilke. Cena 9000 lir. Ogled od 1. do 3. ure. Kongresni trg št. 15, pritličje. 8755-12

Kuhinjska miza
dobro ohranjena in otroška kočarica, se proda. Naslov v vseh posl. Jutra. 8677-12

Kuhinjsko kredenco
prodam. Čampova 10, podstr. 8735-12

Razne mize,
sobne in kuhinjske dobite po ugodni ceni v trgovini Ogled, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). 8809-12

Dve omari
prodam. Tribuč, Sodarska steza 2. 8811-12

Železno posteljo
zložljivo, z vdelanim modrocem na peresih, 1 mizo, 1 visoko omaro prodam. Zelo snažno. Ogled od 13 do 15. Poizve se Florjanska 10, II. 8967-12

Več pohištva
rabljenega, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8957-12

Samsko sobo
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepo«. 8940-12

Sobno opremo
in kuhinjsko, iz mehkega lesa, šperano, popolnoma novo, prodam. Poizve se Trstenjakova 8, podpritličje. 8938-12

Moderne spalnice
in kuhinjske oprave zopet na zalogi. Mizarstvo Vidmar — Vodnikova 31. 9004-12

Oblačila

Modne hlače,
prima predvojno blago ter ženske čevlje št. 37 in 40, vse skoro novo, prodam. Naslov v ogl. odd Jutra. 8840-13

Več moških oblek
in površnikov iz prvovrstnega predvojnega angleškega blaga, ugodno prodam. Celovška c. 56, pritličje. 8757-13

Obleko
športno, moško, zeleno, novo, dolge hlače, prima volneno blago za bolj močno postavo, prodam za 1500 lir. Naslov v vseh posl. Jutra. 8712-13

Popoldansko obleko
iz drobno vzorčaste čiste svile, za damo večje postave, ugodno prodam. Ogled od 3. do 6. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 8714-13

Avto, moto

Dobavni avto,
mali tovorni ali osebni DKW avto kupim ali vzamem v najem. Ponudbe s ceno na ogl. odd. Jutra pod »Dober motor«. 8819-10

Motor
350 ccm, v zelo dobrem stanju, prodam za Lir 5500. Muhar, Kamnjška 19, Šiška. 8831-10

Opel Olimpia
ter motocikel 200 in 350 ccm Zündapp in BMW v brezhibnem stanju, prodam. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. 8911-10

Škoda-Popular
avto, naprodaj. A. Kopač, Celovška 38. 8776-10

Zindapp 200,
skoraj nov prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8814-10

Tovorni Peugeot
1-tonski z novo pnevmatiko, takoj prodam. Avtobus Rojina, Vodnikova 89. 8921-10

Motor
BSA 250 ccm v brezhibnem stanju, naprodaj. Jerančič — Zaloška 173. 8895-10

„Jutrovi" oglasi so najboljši prodajalci in nakupovalci

Kolesa

Kolesa
moška in ženska, kupi »Promet« — nasproti Križanske cerkve. 8654-11

Žensko kolo,
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Žensko kolo«. 8794-11

Damsko kolo
skoraj novo in blago za moško obleko, se ugodno proda. Postojnska ulica 8. 8890-11

Triciklje,
različne velikosti, najboljša izdelava, dobavlja še po stari ceni Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6. 8935-11

Damsko in moško kolo
najboljše znamke, kot v novem stanju zelo ugodno naprodaj. Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6. 8936-11

Plačamo zelo dobro
za stare bicikelj-gume, bicikije, motorna kolesa ter gume za motorna kolesa. Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6. 8938-11

Prehrana

Upokojenec,
sam, želi priti na stanovanje in hrano h kaki dobri družini ali samostojni gospodinji v kraju Novega mesta. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Stalno naslitev«. 8812-14

Kapital

Vse denarne in trgovske posle
izvršim hitro in točno. Obrnite se na
RUDOLF ZORE
Gledališka ulica 12. Telefon 38-10.

Posojilo
proti garanciji in obrestim iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pomoč se hvaležno vračam«. 8788-16

Posojilo 30.000 Lir
za odkup upeljane specerijske trgovine, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varna naložba«. 8707-16

Družabnika
s kapitalom iščem za odkup upeljane specerijske trgovine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Imam koncesijo«. 8708-16

Lokali

Trgovski lokal
za manufakturo in inventarjem, center, ali odkup zaloge iščem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8953-19

Trgovski lokal
oddam v bližini magistrata, pripraven za vsako trgovino ali obrt, nizka najemnina, proti odkupu nekaj inventarja. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8951-19

Skladišče
suho, po možnosti v centru, iščemo. Rabimo za takoj in za stalno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Plačamo dobro«. 8899-19

Skladišče
iščem izven mitnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Odsek Rakovnik«. 8876-19

Lokal za trgovino
ali obrt se takoj odda. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prostoren«. 9007-19

Stanovanje odda

Hišnik
vajen dela na vrtu, se sprejme takoj. Ponudbe s točnimi podatki na ogl. odd. Jutra pod »Lepo stanovanje — Tivoli«. 8817-21

Pekarno
oddam s stanovanjem ali brez v Ljubljani. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stanovanje«. 9010-21

V najem

Odstopi se
košnja večjega travnika, kateri se nahaja še znotraj bloka. Naslov v vseh posl. Jutra. 8893-17

Stanovanja išče

Stanovanje
2—4-sobno s pritiklinami — iščem za takoj ali pozneje. Plačam eno leto ali več vnaprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo odrasli — nagrada«. 8731-21a

Garsoniero
s kopalnico in posebnim vhodom iščem za takoj. Plačam vnaprej leto ali več. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Domačin«. 8730-21a

Iščem stanovanje
s sobo in kuhinjo, eventuelno sobo s štedilnikom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Domačinka-upokojenka«. 8778-21a

100 Lir nagrade
dam onemu, ki mi preskrbi enosobno stanovanje. Mala pokojnina, točna plačnica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hvaležna«. 8823-21a

1-sobno stanovanje
ali sobo s štedilnikom iščem za takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra pod »Takoj«. 8905-21a

3.000 Lir nagrade
dam za tri do štirisobno stanovanje, po možnosti v vili bližine centra. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra. Plačam za vse leto naprej. 8365-21a

Stanovanje
eno ali dvosobno, iščem kjerkoli v bloku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stanovanje«. 8334-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in souporabo kopalnice oddam s 1. junijem. — Železnikarjeva 16. 8787-23

Sončna soba
lepa, z dvema posteljama, se takoj odda. Bolgarska 17/II pri Šinigoj. Poizve se vsak dan od 3. do 6. ure popoldne. 8854-23

Sostanovalca
v sobo s posebnim vhodom sprejmem takoj. Istotam se proda temnomoder damski plašč. Einspilerjeva 15, pritličje. 8841-23

Malo sobico
samo za spati, oddam brezplačno ženski, ki bi mi včasih pomagala v gospodinjstvu. Večna pot 26. 8759-23

Opremljeno sobo
lepo, oddam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 8715-23

Sobo
z dvema posteljama se odda. Cesta Arielle Rea 10-I — pri Petek od 13. do 15. ure. 8881-23

Opremljeno sobo,
elegantno, v centru se odda pri boljši samostojni dami, boljšemu, starejšemu gospodu domačinu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirni dom«. 8902-23

Opremljena soba
za dve osebi s prostim vhodom se odda. Naslov v ogl. odd. Jutra. 9014-23

Sobe išče

Prazno sobico,
skromno, s štedilnikom ali brez, kjer koli za takoj ali pozneje, išče Ljubljančanka vdova, sama. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zaposlena«. 8784-23c

Čedno prazno sobo
želi gospod s stalno službo. Trezen in pošten plačnik. Lastniku bi lahko pomagal pri vrtnih delih, ker ima veselje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno«. 8815-23a

Iščem lepo sobo
po možnosti s posebnim vhodom v sredini mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa soba i«. 8880-23a

2 sobi
opremljeni, s souporabo kuhinje in kopalnice, po možnosti najraje kje v vili, iščem. Pismene ponudbe na Sebastianelli Banca d'Italia. 8780-23a

Opremljeno sobo
išče gospodična. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uradnica«. 8696-23a

Opremljeno sobo,
sončno, v bližini Karlovške ceste ali sv. Jakoba, iščeta dva solidna gospoda. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovec«. 8721-23a

Sobo
s prostim vhodom, tudi skromno, želi gospodična s 1. junijem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »D«. 8939-23a

Sobico,
skromno, s posebnim vhodom, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna«. 8913-23a

Soliden gospod
išče opremljeno sobo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj ali 15. junij«. 8917-23a

Opremljeno sobo
lahko brez perila, iščeta zakonca-domačina za takoj ali kasneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točnost«. 8900-23a

Opremljeno sobo
po mogočnosti z souporabo kuhinje z lastno posteljnino, iščejo domačini, zakonski par z otrokom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bežigrad ali Mirje«. 8894-23a

Prazno sobo
išče profesorica domačinka. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Profesorica«. 8968-23a

Glasbila

Harmoniko,
do 80 basov kupim. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra. 8786-26

Harmoniko
klavirsko, Meinl Herold z 32 basi, skoraj novo, prodam. Šenk, Rakovniška ul. 7. 8857-26

Klavir. harmoniko
novo, 80 basov, 1 register, po ugodni ceni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8835-26

Harmonika
klav., Scandali, 96 basov, 1 register, popolnoma nova, moderna, prvovrstna, naprodaj. Koseze 38 (Šiška). 8878-26

Klavir
dobro ohranjen, kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Klavir«. 8665-26

Klavir. harmoniko,
z 1 registrom, črno, novo, poceni prodam. Hofman Ela, Sv. Petra c. 81, dvorišče — levo. 8756-26

Pianino
ali kratek klavir, prvovrsten, vzamem v najem za junij. Ponudbe: dr. Berna, Gjoharjeva cesta 16. 8618-26

Klavir. harmoniko,
24 basov, Meinel-Herold, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8732-26

Mali orkester,
ki nastopa v EIAR-ju se poslužuje harmonik tvr. Everest. 8807-26

Dober pianino
ali kratek klavir kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8952-26

Klavir. harmonika
z 80 basi se proda po ugodni ceni. Hrovat, Poljanska cesta 41. 8945-26

Harmoniko
klav., 80 basov, register — ugodno prodam. Krišjak, Lepodvorska ul. 3. Šiška, dvorišče, po stopnicah. 8904-26

Harmonika
kromatična, 120 basov, 87 gumbov, 7 registrov, nova, najnovejši model, znamke Scandali, prodam. Homan Ela Sv. Petra 81, dvorišče, levo. 8903-26

Ženitve

Osamljena,
priprosta 50-letna vdova z stanovanjem, želi spoznati solidnega gospoda s stalno službo radi ženitve ali skupnega gospodinjstva. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Začetek«. 8783-25

Stromašno dekle
bi se rada takoj poročila z idealnim gospodom preko 40 let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Loterija«. 8738-25

Kateri osamljen
gospod, zrelih let, želi imeti skromno, pošteno in pridno življenjsko tovarišico radi ženitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zaklad 334«. 8737-25

Kateri starejši,
inteligent, situiran gospod ima namen in potrebo si urediti po vojni ali tudi prej udobno in mirno življenje, naj pošlje svojo ponudbo na ogl. odd. Jutra pod »Sončna jesen«. 8729-25

Mlada vdova
z enim otrokom, hišna posestnica, poroči dobrosrčnega, trezenega gospoda s stalno službo. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra gospodinja«. 8868-25

Živali

Prašičke za rejo,
8 tednov stare, prvovrstne in prave Angorske kunce, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8785-27

Mlado kozko,
švicarske pasme, za rejo, prodam. Trnovska ulica 25. 8703-27

Angorski kunci
(plemenski samci, samice, mladiči, volnarji), ugodno naprodaj. Tavčarjeva ulica 1-II. 8808-27

Fokstierer psička,
5 mes. stara, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8801-27

Kunce
in usnjate nove podkolenke prodam. L. K. Hrenova 17. 8924-27

Papagajček
zelen, je v nedeljo 23. t. m. ušel. Proti nagradi 100 Lir naj se ga odda v Trdinovi ulici 2/II desno. 8930-27

Prašička
18 kg težkega, prodam za 1600 lir. Bahar, Šiškena c. 26, Tramvajska postaja »Remiza«. 8909-27

Piščance
do enega meseca stare, kupim takoj ali pozneje. Kremžar, Mandeljčeva 15, Trnovo. 8879-27

Dva prašička
dam v rejo. Ilčem rejca za dva prašička v Ljubljani znotraj bloka. Pogoji so ugodni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Obojestranska korist«. 9009-27

Foksterier
resast, 6 mesecev star, dober čuvaj, se proda. Klemenčič, Bleiweisova 127. 8964-27

Kozo
z dvema mladima samicama, prodam. Matjanova 7, Zg. Šiška. 9006-27

Stroji

Za moderno organizacijo Vaše pisarne potrebujete avtomatični stroj za pisanje naslovov. Predvaja in dobavlja tvrdka „MERCEDES" Frančiškanska ulica 10, dvorišče.

Šivalni stroj,
(če mogoče Singer), dobro ohranjen, pogrezljiv se kupi. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8797-29

Stružnice
rezkalne, skobelne, vrtalne, brusilne in druge stroje izbranih konstrukcij dobavlja Gustav Levičar, Meda, vedova 14. 2081-29

Šivalni stroj
pogrezljiv, posebno eleganten in patentni, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8855-29

Šivalni stroj,
pogrezljiv, z okroglim čolničkom, se proda. — Trnovo, Mandeličeva 1/II, Verstovšek. 8820-29

Elektro-motor
6.5 PS, 380 Wolt, se takoj proda. »Elhoma«, J. Slejko, stroji za obdelavo lesa, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3. 8944-29

Šivalni stroj
orig. Singer, v dobrem stanju in šivalni stroj Jax poceni prodam. — Kamniška 13, pritl. levo. 8908-29

Šivalni stroj
rabljen, v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Jernejeva 29. 8869-29

Pisalni stroj
portabel, popolnoma nov, najfinejše stare znamke, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8873-29

Stroj za rezanje
salame, dobro ohranjen, kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 8892-29

Šivalni stroj
skoraj še nov, pogrezljiv, se proda. Korenčič, Resljeva 30, podpritličje. 8976-29

Prodam
pogrezljiv šivalni stroj, skoro nov (6000 lir), 6 m kokosovega tekača, črn dežnik za narodno nošo in vrtno garnituro (gugalna mreža, krogi, trapec in gugalnica). Naslov v ogl. odd. Jutra. 9016-29

Šivalni stroj
Singer, nov, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 9018-29

Stroj za tablete
ali šumeče bonbone in drugo, za lekarne, drogerije in trgovine, ugodno naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Z motorjem«. 9013-29

Mlin za dom
za žita, drobtine i. dr. na ročni in motorni pogon, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Meljem doma«. 9011-29

Šivalni stroj
Singer, pogrezljiv, dobro ohranjen, prodam. Topniška 18, Gaja, podpritličje. Bežigrad. 8963-29

Izgubljeno

Rokavico
usnjeno, rdečo sem izgubila v sredo na poti proti pokopališču. Najditelja vljudno prosim, da odda isto proti nagradi Ribniška ul. 12 ali v upravi Jutra. 8860-28

Izgubila
se je črna damska, športna zapestna ura od Šiškenskega hriba do Tivolija. Pošten najditelj naj jo vrne v upravi Jutra. 8901-28

Pridelki

Grah za seme
nudi Sever & Komp. 8918-33

Obrt

Manjše skladišče
suho, iščem. Plačam dobro. Naslov v vseh posl. Jutra. 8671-33

Kupim trgovino
dobro idočo galanterijsko ali pristopim kot družabnik. Naslov v vseh posl. Jutra. 8670-30

Informacije

Bodočnost
Ti točno napove in odkrije značaj sloviti psihografolog dr. Mišič, če sporočiš na ogl. odd. Jutra pod »Nezmotljiv« svoje rojstne podatke in pismu priložiš 30 lir. 8830-31

Psihografolog,
S. Potemkan, eksperiment., z dolgoletno prakso in priznano daljnovidnostjo, rešuje vsa vprašanja na podlagi rokopisa in datuma rojstva. Rokopis: datum in 20 lir poslati na ogl. odd. Jutra pod S. Potemkan. 8805-31

Razno

TEL. 2951
DRVA PREMOG IV SCHUMI
DOLENJSKA CESTA
in Frančiškanska 10

Prevodi, prošnje, prepisi, razmnoževanja, informacije »SERVIS BIRO«, Šelenburgova ul. 4

Apno
smo pričeli zopet redno žgati. Obrnite se na E. Vodlan, apnenica, Dobre polje ali Fr. Vodlan, Costova ul. 8, Ljubljana. 8877-37

Hišni posestniki!
Načrte za zaklonišča izvrši poceni gradbeni inženjer, daje tudi nasvete in pojasnila. Naslov v ogl. odd. Jutra. 8971-37

ŠTAMPILJE ETIKETE GRAVIER SITAR & SVETEK LJUBLJANA FRANČIŠKANSKA 10
Nov naslov: Frančiškanska ul. 3.

PREVODI IN VLOGE v italijanščini
PISARNA L. VOLČIČ Knaflijeva 13

LEPOTNA PENA
SAXO BELL
pospešuje krvni obtok v koži
Vzpodbuja živahnejše delovanje kožnega tkiva
Saxobell
Vas bo pomladil
Dobi se v drogerijah in parfumerijah

Puh in perje prodaja R. SEVER, Marijin trg 2!

Razpis mesta vodovodnega inštalaterja

Mestna občina Novo mesto razpisuje mesto pogodbenega vodovodnega inštalaterja.

Prosilec mora biti izučen inštalater s primerno prakso in usposobljen za pridobitev vodovodne inštalaterske koncesije.

Prošnje, opremljene z dokazi prakse in z navedbo zahtevkov naj se vložijo do 15. junija 1943.

Mestna občina Novo mesto.

FANINGER BRUNO in MARIJA se

ZAHVALJUJETA

vdano in s spoštovanjem ga. primarij doktor Miri Finkovi, katera je pri nepričakovani, nujni in zelo težki, komplicirani ter nevarni operaciji s svojo veliko zmožnostjo in spretnostjo rešila življenje naši hčerki **LEI.**

Enako priznanje in zahvalo smo dolžni vsem ostalim sodelujočim in rešujočim gospodom: šefu Šlajmerjevega doma dr. Kramarič-u, dr. Mal-u in dr. Mrmolj-u.

Obenem se zahvaljujemo tudi sestram sanatorija za nadaljnjo prisrčno pomoč in požrtvovalnost.

Ljubljana, 7.—29. maja 1943.

Inserirajte v »Jutru«!

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob smrti našega nepozabnega moža, brata, strica in svaka, gospoda

IVANA DEMŠARJA

višjega veterinarskega svetnika v pokoju

izrekli svoje sožalje, ga spremili v tako velikem številu na poslednji poti, mu poklonili krasno cvetje, naša iskrena zahvala. Posebej pa se zahvaljujemo še gospodom pevcem za ganljive žalostinke.

Mokronog, dne 29. maja 1943.

ŽALUJOČI OSTALI

A. ALEXANDER: 54

POZABLJENI NAPEV

ROMAN

»Frank Leroy se je vedel kakor doma?« je zastokala. »Oh, ta Leroy!... Tak podel izpodlezovalec!« Dolgo je molčala, nato je rekla s slabotnim glasom: »In drugače? Nič novega?«

»Pač,« je zazehal sin. »Pred eno uro je nekdo telefoniral: pravi, da ve, kje je dediščina strica Fredericka, in nama jo je voljan prepustiti, seveda proti nagradi, ako sodnija odloči nama v korist.«

Gospa Isacik je poskočila in oči so ji zažarele.

»Kaj?« je zavreščala. »In to mi poveš šele zdaj?«

Tudi Wilbur je bil vstal in jel vneto šariti po zavitkih, ki jih je bila mati prinesla domov. Kmalu je izbrskal mesno pašteto, ki jo je jel lakomno požirati.

»Kupila si jo pri Arsenijevu, stavim da!« je zadovoljno ugotovil. »Temu ga ni para, kar se tiče paštet!«

Mati je kar trepetala od nestrpnosti.

»Wilbur, pusti zdaj pašteto in rajši govori! Kdaj nama prinese denar? Koliko nagrade zahteva?«

»Obljubil sem mu polovico... A svetoval bi ti, da kupuj mesne paštete zmerom pri Arsenijevu. Stanejo sicer nekaj več, toda...«

»Kaj se ti meša, Wilbur?« je zavpila z vreščečim glasom. »Polovico si mu obljubil? Sveta nebesa: pet milijonov!... To je nemogoče, slišiš, nesmiselno je!«

Sin je bil ta čas pospravil pašteto in se z vso pozornostjo lotil sočnih hrušk.

»Kaj takegale bi bilo treba zmerom imeti pri hiši!« je zadovoljno pripomnil.

»Sto tisoč dolarjev dava tistemu človeku!« je odločno izjavila gospa Isacik. »To je več ko dovolj.«

»Ne verjamem, da bi se zadovoljil z drobtinico...«

»Moral se bo! Pomagati si z denarjem tako in tako ne more, dokler so številke preklicane.«

»In midva ne moreva z denarjem nič ukreniti, dokler je v njegovih rokah.«

»On pa še manj.«

»Midva še manj od njega.«

»Wilbur!« Mati je bila bleda od jeze. »Kaj res tako misliš? Pet milijonov dolarjev mu hočeš podariti?«

»Ne, od njega mislim sprejeti pet milijonov v dar.«

»Oh, Wilbur, Wilbur,« je zastokala mati v svojem obupu. »Kje je tvoj čut za vrednost denarja! Da si moral varčevati, kakor sem varčevala jaz, in stiskati vsak belič...«

Brnenje telefonskega zvonca jo je prekinilo.

»Najbrže je tisti, ki deli milijone,« je Wilbur ravnodušno dejal. »Gotovo želi zvedeti, ali se soglašaš s tem, kar sem mu obljubil.«

»Zelo ljubeznivo od njega. Da vidimo!« Poletela je k aparatu.

»Tukaj rodbina Isacik v Newyorku!« je zaklicala z močnim glasom.

Globok in očitno razburjen bas se je odzval z onega konca žice.

»Gospa Isacik, ali vam je sin že pravil o moji ponudbi?«

»Da, da! Soglašam se z vami. Takoj prinesite denar in vrednostne papirje semkaj; kakor hitro nama jih sodišče prisodi in prekliče bančno zaporo, lahko dobite svoj delež. Sklenila sem, da vam dam st... ehm!... petdeset tisoč dolarjev nagrade!«

Dolg molk je nastal.

Gospa Isacik je od tesnobe komaj dihala.

»Nu,« je zakrakala nazadnje, »odgovorite že! Ne vem, kako naj si razložim vaše čudno vedenje.«

Bas se je vendar že oglasil:

»Vedel sem, draga gospa, da ste hujši od pijavke in do smešnosti skopi. A to pot vam ne bo nič pomagalo. Ali dobim jaz polovico, ali pa ne dobite vi niti beliča! Dam vam časa, da premislite, in jutri točno ob štirinajstih vas pokličem še enkrat — zadnjikrat!«

26. POGLAVJE

Drugi dan okrog trinajstih je bil v hiši gospe Isacikove silen direndaj. Vrla žena, ki je od ogorčenja in zatajevane jeze komaj dihala, je s čedaljè večjim razburjenjem opažala, da se je bil glas o napovedanem telefonskem razgovoru z neznancem, ki skriva milijone, presenetljivo razširil med ostalimi sorodniki; Wubbels, Dora in celo Huntington so bili že prišli. Razen teh je bilo navzočih tudi nekaj mladih policijskih uradnikov.

Zbrali so se bili v gruče, ki so se pomenkovale in prerekale, da jih je bilo vse stanovanje polno. Gospe Isacikovi se je le kdaj pa kdaj posrečilo, da je prestregla kako besedo, kajti kolikokrat se je približala kateri izmed gruč, je takoj vse utihnilo. Iz drobtin, ki jih je mogla ujeti, je bila posnela, da so v nečem vsi enih misli: ako pride dediščina v njene in sinove roke se ostali rodbinski člani lahko obrišejo za svoje upe.

Huntington, edini, ki ga je bila izrečno povabila, se je vedel tako mirno, da ga je morala občudovati. Stal je sredi največje gruče in razlagal svoje mnenje z ozirom na ta izjemni slučaj.

»Malo verjetno, da ne rečem izključeno, se mi zdi,« je s prepričanjem pojasnjeval, »da bi tisti človek danes telefoniral. Če vpoštevamo vse sodelujoče okoliščine, lahko skoraj zanesljivo rečemo, da je eden izmed sorodnikov in domnevnih dedičev pokojnega Manhattana. Ker je stvar taka, ve enako dobro kakor mi, da bi se z novim telefonskim klicem izpostavil takojšnji aretaciji, zakaj samoumevno je, da bi ga osumili tudi kot Manhattanovega morilca. Po drugi strani pa bi ga storilo sumljivega tudi to, da ga ta mah ne bi bilo med nami. In res so zbrani menda že vsi, ki se potezajo za dediščino.«

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani